Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. No. 49. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, WEDNESDAY, MARCH 16, 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, СЕРЕДА, 16-го БЕРЕЗНЯ 1983 Ч. 49. VOL. XC.

Громада Ню Йорку вшанувала Патріярха Йосифа

Ню Йорк, Н.Й. (М.Г.). — Заходами Управи Відділу Українського Патріярхального Товариства у неділю, 6-го березня ц.р., тут, у залі Українського Народного Дому, відбулись Святочні сходини з нагоди 20-річчя визволення з катоги на волю і 91-річчя життя Патріярха Йосифа.

Сходини відкрила і привітала учасників (біля 300 осіб) імпрезова референтка Наталія Соневицька.

У мистецькій частині виступив церковний хор ім. Митрополита Андрея, що кожної неділі співає у церкві св. Юра на дванадцяті під диригентурою відомого соліста Метрополітальної опери Андрія Добрянського. Хор розпочав програму „Молитвою за Патріярха" І. Недільського, а після цього виконав „Царю небесний" — Михайла Вербицького. З головної стіни символічно глядів Патріярх Йосиф, перед портретом якого стояла ваза з квітами. На такому тлі слова поезії Богдана Стефанишина п. н. „Двадцять років на волі" у виконанні члена Студії Мистецького Слова під керівництвом Лідії Крушельницької Ореста Кебала прозвучали переконливо й зворушливо.

Знову ж цей сам хор ім. Митрополита Андрея виконав „Коли втомлені" І. Недільського, „Отче наш" В. Безкоравайного, у якому сольо виконала Зірка Дерлиця. Мистецьку частину закінчено історичною українською релігійною піснею про Почаївську Божу Матір „Ой зішла зоря" у музичній обробці М. Леонтовича. Тут сольо співали Андрій Добрянський і Оксана Качарай.

На такому мистецько-хоровому тлі падали цінні слова о. д-ра Романа Мірчука, пароха у Ю Бранзвику, Н.Дж., про Ісповідника Віри, довголітнього каторжника Патріярха Йосифа. Слово о. Р. Мірчука було оригінальне. Він до оцінки і представлення Патріярха Йосифа підійшов з історичної біблійної перспективи, вказуючи, що у Святому Письмі Старого Завіту є багато відомих і славних імен, але є також і такі, які не так відомі, як Авраам чи інші, а саме Йосиф. Відомо, що носив це ім'я обручник Йосиф. В Церкві ім'я Йосиф має також вагоме значення. Це ім'я великого Божого Провидіння. Це ім'я сьогодні носить провідник Української Католицької Церкви Патріярх Йосиф. Після такого особливого вступу о. Р. Мірчук розгорнув широку панораму діяльности та накреслив сильветку Патріярха Йосифа. Промовець відкликався до історії УКЦеркви, згадував митрополита Веньямина Рутського, митрополита Петра Могилу й інших, вказуючи як виростала й творилась українська релігійно-церковна окремішність, яку Патріярх Йосиф старається привернути УКЦеркві. Промовець підкреслив, що Патріярх Йосиф діяв і діє з почуттям історичної відповідальности за долю помісности УКЦеркви. На закінчення о. Р. Мірчук попросив слухачів помолитись за Патріярха Йосифа, що його підхопили всі присутні.

Після святочної частини слідувала інформація про ювілейні святкування в Римі та відбутий Священний Синод у лютому ц.р., яку подав голова Відділу Товариства Микола Галів. На початку інформації, вітаючи численно зібраних на залі мирян та висловивши слова признання за виголошене глибоке вдумливе Слово о. д-р Р. Мірчукові, М. Галів зробив вийняток і окремо привітав присутнього на залі послідовника Патріярха Йосифа маестра Йосипа Гірняка. Присутні привітали його щирими оплесками.

Відтак М. Галів розповів в подробицях про святкування і Синод в Римі.

Появилася книжка „Американська етнічна політика"

Вестпорт, Конн. — Тут, минулого року, із циклу видань Вклад в етнічні студії, ч. 5, в друкарні Грінвуд появилася написана англійською мовою 399-сторінкова книжка п.з. „Американська етнічна політика" — в опрацюванні і редакції Джозефа С. Ручека та Бернарда Айзенберга.

Автором одної із статтей в цій книжці поміж 18-ма іншими різнонаціональними авторами є д-р Володимир Душник, який у статті „Українці і русини" зарисовує основні інформації про Україну і український нарід та подає його еміграційний шлях в трьох очерках: до Першої світової війни, після неї та після Другої світової війни. Д-р Душник описує перші кроки українських поселенців, їхню працю, осередки їхніх замешкань, як також наголошує їх знаменитий організаційний хист, подає перекрій їхньої церковної і суспільної структури та на протязі років від їхнього приїзду до сьогодні — велетенський вклад в американську культуру, включення в політичне життя Америки та їх намагання у напрямі визнання їхньої етнічно-культурної ідентичности. В другій частині своєї статті д-р Душник представляє карпато-русинів — їх досягнення там, на материку, і тут, в Америці — їхній вклад в культурне і політичне життя цієї країни.

Відбудеться фестиваль в університеті Ратгерс

Нюарк, Н.Дж. — В неділю, 20-го березня ц.р., відбудеться на терені університету Ратгерс показ народного мистецтва української, польської і білоруської груп у формі фестивалю.

Координатором фестивалю є, як і минулими роками, д-р Тарас Гунчак, професор історії стейтового університету Ратгерса. Спонзором імпрез є східноевропейська студійна програма.

В тому році вперше виступатиме білоруська група і д-р Т. Гунчак надіється, що це викличе зацікавлення у багатьох мешканців стейту Ню Джерзі, які є білоруського походження.

Фестиваль розпічнеться в неділю, о год. 11-ій перед полуднем, виставкою народного мистецтва усіх трьох груп, яка відбудеться в залі Робесон центру, при 360 Гай вул. Впродовж дня будуть покази писанок і ткання. О год. 2-ій по полудні виступлять танцювальні групи — „Верховинці", „Полонез" і „Васілок", білоруська танцювальна група. Вступ — вільний.

Ю. ОСІНЧУК ВИСТУПАЄ СЬОГОДНІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Як уже інформовано, відома піяністка Юліяна Осінчук виступає сьогодні, 16-го березня, о год. 8-ій вечора в залі Гантерського коледжу, при 69-ій вулиці, між Лексингтон і Парк авеню, разом із симфонічною оркестрою під диригентурою Клейтона Вестермана. Будуть виконані твори Рахманінова, Піяно концерто ч. 1, і Чайковського, Симфонія ч. 2. Квитки вступу в ціні по 4 доляри (студенти і пенсіонери — 2) можна набути в музичній кімнаті згаданого коледжу, або при касі вступу.

ПЛЯНУЮТЬ ВІДКРИТИ МУЗЕЙ ЖЕРТВАМ ФАШИЗМУ У ВАШІНҐТОНІ

Федеральний Уряд вирішив віддати в користування два простори, тепер порожні будинки, у північно-західній частині Вашінґтону, Американській раді для голокосту.

Представник цієї Ради Марша Фелдман заявила кореспондентам на окремій пресовій конференції, спеціяльно скликаній для розпропаґування цієї справи, що у цих двох будинках, після основного ремонту, буде приміщений музей голокосту. „В музеї будуть показані в першу чергу злочини нацистів проти людства, а експонати музею будуть показувати не тільки трагедію жидівського народу під час Другої світової війни, але також систематичне винищування гітлерів цями циган, слов'ян, членів релігійної спільноти „Свідки Єгови", сексуальних збоченців, психічно хворих осіб, а також політичних противників фашизму.

Один з проєктів експозиції пропонує, щоб була показана американцям правдива історія відношення З'єднаних Стейтів Америки до гітлерівської Німеччини з початку 1930-их років, коли Уряд ЗСА не вірив в масове винищування жидів гітлерівським режимом, аж майже до того часу, як ЗСА формально були втягнені у війну з нацистською Німеччиною і з'явилися в Европі як визволителі.

Музей буде також збирати написані спогади про ті страшні часи, особливо від людей, які самі пережили гітлерівське пекло. Деякі особи вважають, що такий музей буде викликати в багатьох погане враження, заявила М. Фелдман, але вона думає, що американці і ті, які приїдуть на відвідини до ЗСА, повинні знати всю правду про нацизм і це є важливим для виховання молодого покоління.

Анну Гарас 13-ий раз переобрано на голову Лігайвеллійської Округи УНС

Істон, Па. (і.ф.). — Під час Річних зборів Окружного Комітету УНСоюзу Лігайвеллійської Округи, що відбулись в неділю, 6-го березня ц.р., переобрано через аклямацію 13-ий раз на голову Округи головну радну УНСоюзу та суспільно-громадську діячку Анну Гарас.

Разом з нею до управи ще були обрані: Михайло Колодруб і Анна Пипюк — почесні голови; Стефанія Колодруб, Анна Саган і Микола Дубик — заступники голови; Степан Муха — (українська мова) і Анна Строт (англійська мова) — секретарі, і Дмитро Мушастий — касир. Членами Управи були обрані: Іван Драбик, Мартин Шеска, Катерина Гуцайлюк, мгр Євгенія Цап, Стефан Саюк, Катерина Сарджент, Анна Мандзюк і Володимир Загвоздин. Контрольну комісію знову очолив Степан Івасечко, а членами обрано Івана Ганича і Михайла Хром'яка.

Збори, що відбулись в місцевому Українському Клюбі, відкрила голова Анна Гарас і на пропозицію зібраних проводила ними, а обов'язок секретарів сповняли А.Строт і С. Муха. Відкриваючи наради, А.Гарас привітала 25 союзовців, які прибули на наради. Між ними привітала головного предсідника УНСоюзу д-р Івана Флиса та почесного голову Округи М.Колодруба, який і провів молитву. Вшановано одновилинною мовчанкою померлих членів Округи.

Приступаючи до денного порядку, протокол з попередніх річних зборів читала Анна Строт, а що не було жадних доповнень, то приступлено до звітів членів уступаючої управи. Вичерпний звіт про працю цілости Округи зложила голова А.

Анна Гарас

Гарас, а доповнення дали заступник голови С. Колодруб, секретарі А. Строт та С. Муха і касир Д.Мушастий. Говорячи про працю Округи, А. Гарас сказала, що вона найбільше уваги присвятила використанню організаційної квоти на 100 відсотків, щоб всі відділи мали придбаних нових членів в конвенційному році. На жаль, цього не вдалось виконати тому, що замість 70 членів, Округа придбала лише 54, і тим виконала квоту на 77 відсотків. Також серед 13-ох відділів приналежних до Округи було два, які не мали придбаних членів. Говорячи про організаційні справи, сказала, що Відділ 47, якого є секретаркою, придбав 21 члена, а 147-ий, секретаркою якого є Катерина Гуцайлюк, мав придбаних 13 членів. Інших дев'ять відділів придбали менше, ніж 10 членів. Далі це вона інформувала, що в імені Округи брала участь в Союзовому Дні сусідньої Філядельфійської Округи, який відбувся в серпні н.р.

(Продовження на ст. 8)

Започатковано єгипетсько-арабські переклади Л. Українки

Монтреаль, Кве. (ОУПС) — Тут у приміщенні Ле Пті Тріянон 16-го лютого ц.р. відбулося чергове зібрання українських і єгипетських культурно-наукових діячів, на якому розглянено справу єгипетсько-арабських перекладів Лесі Українки.

В першу чергу намічено переклasti й видати ще в цьому році загально-інформативну розвідку проф. Ярослава Рудницького про „Єгипет у житті й творчості Лесі Українки" (переклад ом УММАН в англійській мові). За працю над цим перекладом взявся д-р Самір Нассар з Монтреалю. Після цього заплановано переклади єгипетських поезій Л. Українки, її цікавих листів з Єгипту та невиданну повість „Екбаль Ганем", один із останніх творів Л. Українки.

Крім єгипетсько-арабських перекладів заплановано й інші — англійські, французькі, італійські, еспанські, — які будуть здійснені в міру наявности фінансових засобів в УММАН. З нагоди 70-річчя перебування Л. Українки в Єгипті заплановано теж індивідуальні й групові поїздки до Каїру, Гелуану, Александрії та інших міст, де перебувала українська письменниця. Першу поїздку до Єгипту в „ювілейному році 1913 - 1983" здійснила д-р Галина Шимонович-Рудницька, що 24-го лютого ц.р. вилетіла з Монтреалю до Єгипту й перебуватиме в містах, що їх відвідувала Л.Українка в 1913 році.

В ПОЛЬЩІ ЗНОВУ ДЕМОНСТРУВАЛИ РОБІТНИКИ

Ґданськ, Польща. — Понад 2,000 демонстрантів зігнорували заборону польських властей і провели в неділю, 13-го березня, збори біля пам'ятника жертв комуністичного терору, який стоїть перед воротами корабельні в Ґданську.

Короткі збори, які негайно були розігнані спеціяльною поліцією, віддзеркалюють почуття обурення, які глибоко запали в душі багатьох поляків з приводу запровадження військового стану в грудні 1981 року та розгрому незалежної профспілки „Солідарність".

Ця демонстрація була найбільшою від осені минулого року і слідувала після заяви колишнього лідера „Солідарности" Леха Валенси про „рішучі дії" і після листа гострого протесту робітників корабельні в Ґданську до польського парляменту.

Демонстрація була запов'іджена на першу годину після обіду в листівках крадькома передаваними з рук в руки на вулицях міста і перед костьолами на протязі останніх кількох днів.

В листівках говорилося, що 13-ий день кожного місяця — день, коли був запровадженний військовий стан — став традиційним днем протесту.

Пам'ятник перед корабельнею у формі трьох хрестів один на одному є останнім залишком легальної згадки про вільну профспілку „Солідарність", яка поставила його. Пам'ятник символізує три етапи боротьби робітників за свої права в комуністичній Польщі і три кровві розправи комуністичних тиранів над цими робітниками.

Поліція розігнала демонстрацію, але нікого не арештувала. Після демонстрації поліція контролювала вулиці та провіряла пішоходів.

Соціялісти дальше програють у Франції

Париж, Франція. — У неділю, 13-го березня, в другому турі виборів до місцевих органів влади у Франції, коаліція соціялістів і комуністів втратила ще значне число міст і потерпіла значну поразку, але покищо не таку невдачу, щоб захитати цілковито авторитет соціялістичного уряду президента Франсуа Міттерана.

Результати голосування показали, що в другому турі коаліція отримала дещо більше голосів, ніж у першому турі минулого тижня.

Міські вибори у Франції, які охоплювали понад 36,000 громад, були першим виборчим випробуванням громадської думки відносно соціялістичного правління президента Міттерана від виборів у 1981 році. Наступні всенародні вибори до парляменту відбудуться в 1986 році. Період правління президента Міттерана кінчається в 1988 році.

Попередні дані голосування показали, що, хоч коаліція соціялістів і комуністів додатково до минулотижневого голосування втратила ще 14 міст, всі важливі лідери соціялістичної та комуністичної партій затримали свої депутатські місця.

Одночасно Жак Шірак, посадник Парижу, доповнив свою перемогу першого туру і переміг у всіх 20 округах столиці, посилюючи свою вагомість як всенародний лідер опозиції.

В додатку до прем'єр-міністра П'єра Моруа, який був переобраний посадником міста Ліль, керівні соціялістичні переможці були міністер внутрішніх справ Ґастон Деффер в Марселі, міністер промисловости Жан-П'єр Шевенман у Бельфорті, міністер фінансів Жак Делйор у Кліші, і П'єр Береговой, міністер громадських справ, у Невер.

Деффер, який був посадником Марселю на протязі 30 років, був найбільше загрожений, а його поразка означала б втрату найважливішої муніципальної фортеці соціялістичної партії.

Міністер сільського господарства Едіт Крессон, яка була обрана на мера в Шателлєро, була єдиним соціялістом, який відвоював це місто назад для лівих від опозиції. Із 36-ох міст країни з населенням понад 100,000 осіб, 24 є тепер під контролою опозиції, тобто опозиція здобула додатково сім міст.

У світі

ДВА МІНІСТРИ єгипетського уряду були звільнені зі своїх постів з огляду на їх причетність до скандалу з Есматом ель-Садатом, кузеном вбитого президента Анвара ель-Садата. Есмата обвинувачують в корупції. Президент Госні Мубарак опублікував своє рішення після нарад з прем'єр-міністром Ахмедом Фуадом Могейдіном. Звільненими міністрами були міністер постачання Ахмед Ноаґ, його замінить Ахмед Наґей Шетля, і міністер промисловости Фуад Абу Заґля, якого замінить Мухаммед ель-Саєд ель-Ґорурі. В понеділок обидва нові міністри були заприсяжені як члени 33-особового кабінету.

ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ Кенан Еврен заявив у неділю, 13-го березня, що партійні лідери, які були арештовані після перевороту в 1980 році, не зможуть відновити діяльність своїх партій, коли Туреччина перейде на демократичну форму правління. „Якщо ми дозволимо це, то все, що ми зробили дотепер, буде втрачене", — заявив Еврен.

ІНДІЙСЬКА ПРЕСА знову повідомила, що безпорядки і напади на імігрантів з Банґлядешу в північносхідньому стейті Ассам не стихли. Знову було вбито шість осіб, при тому одну особу вбила поліція. Від початку заворушень в січні цього року загинуло понад 1,700 осіб.

У НЕДІЛЮ ВНОЧІ Ель Сальвадор пережив повне затемнення, коли партизани висадили у повітря опори високовольтового каблю. Офіційні особи електрокомпанії заявили, що опори знаходилися недалеко греблі електростанції Сан Рафаель Седрос, в районі, контрольованому лівими повстанцями в північній провінції Чалятенанґо.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА Ель Сальвадору підтримує рішення уряду перенести на ближчу дату вибори президента і парляменту. Столичний єпископ Ґреґоріо Роса Шавез сказав у своїй недільній проповіді в столичному соборі, що Церква „задоволена останніми зрушеннями в напрямі справедливого миру, особливо утворенням мирної комісії та повідомленням про вибори".

ОФІЦІЙНА ПРЕСА Йорданії повідомила, що колишній президент Джиммі Картер зустрічався з королем Йорданії Гуссейном і мав розмову про арабські зусилля осягнути мир на Близькому Сході, який признавав би права палестинців.

ЗСА НАСТОЮЮТЬ НА ВИВЕДЕННІ ВІЙСЬК З ЛИВАНУ

Вашінґтон. — Під час розмов з перебуваючим у Вашінґтоні міністром закордонних справ Ізраїля Іцаком Шаміром президент Роналд Реґен особливо підкреслював „необхідність і терміновість" згоди Ізраїля на умови виводу своїх військ з Ливану як перший крок повного виведення всіх чужинецьких військ з цієї країни.

Офіційні речники Адміністрації президента Роналда Реґена повідомили в понеділок, 14-го березня, що в той час, як переговори між Ливаном та Ізраїлем з метою вийти з застою пожвавилися, державний секретар Джордж Шулц знову зустрічався з Іцаком Шаміром вранці та після обіду, і запропонував американські міркування для зближення між становищами Ізраїля і Ливану, розходження між якими затримують досягнення угоди вже понад 10 тижнів.

Згідно з повідомленнями учасників зустрічей, американська сторона намагалася обговорити способи, якими можна було б задовільнити вимогу Ізраїля гарантувати його безпеку на північних кордонах. Розглядалася можливість збільшення міжнародних сил підтримання миру в Ливані, можливо за рахунок збільшення числа американських морських піхотинців.

Шамір настоював, щоб Ізраїль мав у південному Ливані деяку кількість своїх військ, які були б обмежені тільки до обслуговування ізраїльських систем швидкого сповіщення, щоб забезпечити Ізраїль від можливості проникання палестинських партизанів.

Міністер закордонних справ Ливану Еліє Салем, який перебуває у Вашінґтоні вже третій день, запевняв у розмові з Шулцом, що ливанська армія є здатна сама забезпечити відповідний порядок і безпеку Ізраїля біля кордонів, а тому присутність ізраїльських військ на ливанській території навіть в мінімальній кількості є небажана і непотрібна.

В Америці

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер заявив, що Уряд ЗСА візьме евентуально під увагу пропозицію багатьох сторін про обмеження нуклеарної зброї в Европі, якщо Совєтський Союз не на словах, а на ділі зменшить число своїх ракетних гнізд середнього засягу типу СС-20 і розпічне серйозні переговори про зменшення всякої зброї на Европейському континенті. „Все, що я хотів би почути, це серйозну пропозицію совєтського керівництва на наші пропозиції, а не пропаґандивні гасла, розраховані на зовнішній ефект", — заявив Вайнберґер.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ПРЕДСТАВНИКАМИ транспортової Ради і профспілкою, яка репрезентує робітників транспорту Метро-Норт, покищо не увінчались успіхом, і понад 70,000 осіб, які користувалися цими поїздами, ще й цього тижня мусять шукати інших засобів транспортації. Не зважаючи на те, що обидві сторони заповіли чергову зустріч для продовження переговорів, поінформовані особи кажуть, що вигляди на скоре закінчення страйку є мінімальні. Також в Ню Джерзі далі страйкують 600 кондукторів і машиністів, які домагаються підвишки платень. У зв'язку зі страйком одних і других, понад 150,000 осіб змушені користуватись додатковими автобусами і приватними автомобілями, що в свою чергу збільшує коловий рух на вулицях міст і позаміських шляхах.

ФРАНЦУЗЬКИЙ воєнний злочинець Кляус Барб'є, який під час II світової війни масово винищував членів руху спротиву і жидів, кілька разів приїжджав під прибраним прізвищем до ЗСА, зокрема до Маямі й інших американських міст, і тут скуповував зброю для різних політичних груп в Болівії. Закуплену ним зброю і амуніцію опісля перевозили пачкарі нелегально до Болівії й інших південноамериканських країн. Виданий Болівією в руки французьких чинників, Барбі все ще не признається до вини за свої звірства.

КОНТРОВЕРСІЙНИЙ ГОЛОВНИЙ маршал паради, що її влаштовують американці ірляндського походження в Ню Йорку в честь св. Патрика, Майкл Фланнері, великий прихильник Ірляндської Революційної Армії, якого у 1970-их роках ньюйоркський суд судив і виправдав за доставу зброї для ІРА, маршував в неділю, 13-го березня, в параді в Ньюарку, разом з 25,000 інших ірляндців і з деякими офіційними міськими і стейтовими урядовцями. Він також брав участь у сусідньому Вест Орандж й інших місцевостях. Обидва конгресмени з Ню Джерзі Пітер Родіно і Джеймс Флоріо взяли участь у параді, але багато інших політиків, в тому числі губернатор стейту Томас Кейн, відмовились від участи. Поки що не відомо, як проходитиме парада в Ню Йорку по П'ятій авеню, але відомо натомість, що в ній не братиме участи сенатор Даніел П. Мойниген, колишній губернатор Гю Кері і багато інших, включно з багатьма католицькими організаціями.

СЕНАТОР АЛФОНС Д'АМАТО після довшої відсутности в Ню Йорку і сепарації зі своєю дружиною, появився на Лонг Айленді і відвідав своїх дітей. Дехто з політичних спостерігачів каже, що сен. А.Д'Амато приїхав до Ню Йорку, щоб взяти участь в параді св. Патрика по П'ятій авеню в четвер, 17-го березня. Сам сенатор цієї інформації не підтвердив.

ДИРЕКТОР АМЕРИКАНСЬКОЇ Центральної Розвідчої Служби (Сі-Ай-Ей) Вілліям Кейсі, після перших двох років на цьому становищі, виробив собі добре ім'я, і не тільки Адміністрація президента Роналда Реґена, але також багато демократів задоволені формою його керівництва цією службою. Політичні спостерігачі кажуть, що в конґресових колах поширюється опінія, що Кейсі приверне престиж для Сі-Ай-Ей, і буде б великою шкодою, якщо б він тепер відійшов з цього становища.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ЧИСЛО

„Український Тижневик" присвятить своє чергове число з датою 20-го березня ц.р. 50-літтю Великого Голоду-народовбивства в поневоленій Україні. Це спеціяльне число буде вислане всім сенаторам і конґресменам ЗСА. Також одержать це спеціяльне число „Українського Тижневика" всі передплатники „Свободи", яких просимо після прочитання передати це число своїм приятелям і знайомим для інформації не-українців про цей великий злочин московських окупантів над українським народом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00. на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ідеологія і політика

Ці два поняття не є тотожні. Ідеологія, за енциклопедичною дефініцією це ,,погляди або спосіб думання характеристичні для одиниці і колективу — особливо погляди і цілі, які впливають на особи і групи або національну культуру, формуючи особливо їх політичну і соціяльну структуру". Політика має багато різних дефініцій, з яких наймудрішою була та, що її висловив Бісмарк: ,,Це мистецтво можливости". Але батьком теорії і практики політики вважається Арістотель, учень Платона, учня Сократа, і вчитель Александра Великого, — як теж грецький філософ Солон — усі вони з ери перед народженням Христа. За нашої пам'яті Ф. Д. Рузвелт відкинув пов'язання ідеології з політикою, проголосивши доктрину, що ,,співіснувати можуть країни з різними системами правління". Німеччина Гітлера і Совєтський Союз Сталіна мали багато спільного: однаковий диктаторський авторитаризм, однаковий завойовницький гін. Але в гітлерівській Німеччині був заборонений комунізм, а в СССР за найбільшого ворога вважали фашизм італійської чи німецької породи. Проте пакт Ріббентропа-Молотова зробив союзницький бльок із тих двох ідеологічних антиподів, які рішили поділити між собою світ. Спрощеним, але дуже близьким правді є погляд, що ідеологія є висловом почувань, а політика — розуму. Ідеологія орудує принципами, політика — реалізмом. Тому політика,яка має на цілі формувати взаємини всередині народу і між народами, керується в першій мірі географією — якими є сусіди і як треба ставитись до них з уваги на їхній характер і поведінку.

Цей трохи довгий вступ потрібний, щоб зрозуміти всю вагу промови, яку у вівторок, 8-го березня виголосив на Фльориді президент Реґен: він тісно пов'язав ідеологію з політикою, так ясно, виразно і яскраво, як мало хто перед ним. Трудно характеризувати подію, яка сталася кілька днів тому, як історичну чи епізодичну. Все ж, ця промова Роналда Реґена була записана, як найвиразніший вислів ідеологічного обличчя цього 40-го з черги Президента З'єднаних Стейтів: консерватиста, який за найбільшого ворога світу вважає комунізм та який назвав Совєтський Союз ,,імперією зла". Один з телевізійних коментаторів негайно після промови Реґена назвав її ,,проповіддю мораліста". Реґен виступив, як державний муж, який вважає, що віра в Бога і зберігання моральних вартостей — це підстава здорового народу і здорової держави. Орієнтуючись знаменито щодо характеру і цілей Совєтського Союзу, він виступив проти тези пацифістів, що ,,краще бути червоним, як мертвим" (в англійській мові це гра слів: ,,ред" — червоний і ,,дед" — мертвий). Ні, він заявив, він волів би бачити своїх внуків мертвими, ані ж вони мали б опинитися у тому комуністичному світі, який відмовляється визнавати Бога. Пов'язуючи ідеологію з політикою, Реґен ще раз повторив свою давню тезу, що найкращою ґарантією миру є сила — він тому у практиці переводить цю тезу в життя, дозброюючи Америку, щоби переговорювати з СССР з позиції сили. Хоча напевне Реґен приготовляв ту свою промову ще перед парляментарними виборами в Західній Німеччині й муніципальними виборами у Франції, які відбулися в неділю, 6-го березня, проте тамошня перемога правих консерватистів і програ пацифістичного табору скріпили політичне значення виступу Реґена: він не осамітнений у міжнародному світі, в якому перемагає здоровий інстинкт і здоровий глузд настрої, засіяні соціялістично-пристосувальною дурійкою.

Роналд Реґен не перший американський Президент, який говорить про мораль. Його попередник Джіммі Картер проголосив був тезу, що людські права є невідємною частиною американської закордонної політики. Проте у практиці Дж. Картер дещо відходив від своєї тези.

Це була насолода слухати цю промову Роналда Реґена, неоднократно перериваиу бурхливими оплесками слухачів. Це була мудра, чесна, достойна промова лідера американської великодержави, яка знає свою місію — стояти не тільки на сторожі миру і добробуту своєї країни, але й на сторожі тих моральних принципів, без яких не всилі втриматись ніяка імперія. А що тих принципів не має СССР, то можна сподіватися, що його фізична сила провалиться.

В. Боровський

ТВЕРЕЗИЙ ГОЛОС АМЕРИКАНСЬКОГО ПАСТОРА

II.

Зразок усе є той самий, а так само і ті самі наслідки. Дотепер ніяке суспільство, яке попало в лабети духа антихриста, не могло встоятися. Завжди спершу приходив період беззаконня та фактичної анархії, а після цього — економічний розвал, за яким слідувало володіння терору. По цьому приходив сильний диктатор, який грабував суспільство для свого особистого вивищення. Він мріяв про створення світової імперії та кидавсь у війну. Звичайно, — наслідком цього приходила повна його поразка і розвал.

У деяких випадках, сам Бог безпосередньо втручається та знищує антихристське суспільство ще поки воно дійде до верха свого розвитку. В інших випадках таке суспільство знищує само себе. Деколи здорова нація розпочинає проти нього свою відповідну акцію. В інших випадках — це зробить якась варварська потуга. Але завжди тут не обходиться без знищення.

У ЗСА ці тенденції, що ми їх бачили в інших країнах, починають проявлятися тут також.

• Організована злочинність тепер є найбільшим промислом в нашій країні. Річний оборот цього промислу тепер виносить 150 більйонів долярів. Цей оборот перевищує американську автомобільну і нафтову індустрію, творячи силу і вплив, який компромітує і руйнує у нас суспільний лад. Вплив нелеґального вживання наркотиків, як тільки один з прикладів, є потрясаючий. В 1981 році торгівля кокаїною досягла суми 35 більйонів долярів, а маріхуаною — 24 більйони долярів стверджуючи цим, що американці витратили більше грошей на ці два нелеґальні наркотики, як пожертвували на всі добродійні, освітні і релігійні цілі разом.

• Сексуальна революція зуміла знайти спосіб, як дістатися в школи, доми та взагалі у всі сфери суспільства. Традиційний рівень розуміння наготи, блуду, перелюбства, гомосексуалізму, кровозмішання і садизму підпав під несамовиту атаку, і в багатьох робить брудну і небезпечну роботу. Педагоги, спантеличені гуманізмом, намагаються освідомлювати в школах дітей і молодь про сексуальне життя без навчання їх моральних основ людського життя. Деякі з цих курсів, як виглядає, пропаґують мастурбацію, передшлюбне сексуальне співжиття і гомосексуалізм. Кінові фільми, телевізія, книжки і журнали помагають в поширенні цього зла в суспільності й у домах.

Цей нестримний потік гедонізму став причиною легковаження небезпек, які походять з надужиття насолод. Найвищий Суд ЗСА постановив, що плід, який зачався в жіночій утробі в наслідок сексуальних зносин двох людських істот, ще не є сам в собі зформованою істотою, і тому може бути знищений перед четвертим місяцем вагітности. В цей спосіб вбивання абортами ненароджених немовлят виносить тепер один мільйон двісті тисяч річно.

• В цей самий час родинне життя дуже потерпіло. В сьомому десятиріччі цього століття число супруж, які живуть нешлюбно подвоїлося, а розводів дійшло до того, що кожне третє супружжя розводиться. Але це ще не все, бо від цього тяжко потерпіли і терплять діти цих розірваних супруж, не бракує самогубств дітей і розведених осіб, які не бачать порятунку через таке покалічене життя, опинившись без життєвої опори в розпачливій ситуації.

• Економічна мораль наших людей у ЗСА також дуже потерпіла, але це через те, що Уряд попавши під вплив гуманістичної філософії, став для населення божком і постачальником. У 1941 році населення ЗСА мало 133 мільйони і сімсот тисяч душ. Тоді Уряд витрачав 13.6 більйона долярів. Сорок років пізніше населення збільшилося на 72 відсотки, тобто до 229.3 мільйона, а видатки федерального уряду тоді зросли до 4.762 відсотка, тобто до 661.2 більйона долярів. Тепер ми вже дійшли до того, що борг федерального Уряду перейшов один трильйон. Це постійно збільшує інфляцію, а крайова і світова економіка перебуває в небезпеці повного краху.

Як самокарність і пошана до Бога почали приспішено зникати під натиском світського гуманізму, то почали появлятися нові закони. Судді зробилися менше схильні виносити свої постанови на підставі Біблії, Конституції, природного права або прийнятих суспільних звичаїв. Замість того судді стали робити свої рішення на підставі того, як їм це видавалося зі соціяльного погляду більш вигідне, або на підставі того, що буде більш подобатися тій еліті, яка в тому часі була при владі. Це є те, що в початках цього століття сказав суддя Еванс Гюз: ,,Конституція є тим, як судді її пояснять!", вказуючи тим на тенденцію, при якій Уряд тепер більше опирається на людську опінію, замість стояти на позиціях законів. В цей спосіб приходить до влади беззаконня.

Але, як ми дальше побачимо, є спосіб, щоб це беззаконня усунути".

Тут напевно пастор П. Робертсон має на думці справу правопорядку, повороту до божественних основ і законів людського життя, тобто — до Царства Божого в його дійсному новозаповітному розумінні.

• • •

Тепер я подам частину підрозділу ,,Бунт проти Бога", в якому автор пише: ,,Беручи під увагу всі ці прояви, які ми перед цим тут розглядали, як такі, що поглиблюють кризу, яка приходить у світ, — а ми згадали тільки частину їх, — то ми мусимо тут тепер назвати одну з них, що перевищує всі інші, а це зростаюче нехтування Творця світу.

Десь на самому початку цього століття почав ширитися фальшивий погляд на життєву дійсність в Америці. І хоч нова назва цього руху не була зразу відома всьому загалові, то т.зв. гуманізм поширювався на всі прояви життя і став домінуючим філософським світоглядом десь у часі Другої світової війни. Сьогодні він охопив мільйони людей, які одверто стали по його стороні, а інші мільйони попали під його вплив.

Визначний християнський філософ і богослов Франс Шефер характеризує цей гуманістичний вплив у цей спосіб: ,,Гуманістичний погляд на наш світ має тисячі послідовників і контролює сьогодні суспільну

(Продовження на ст. 8)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Капеля бандуристок на платівках

На щире признання заслуговує Капеля бандуристок Спілки Української Молоді Америки в Дітройті в 25-ліття її заснування та за наполегливу працю на відтинку мистецько-музичної діяльности. Чисельність Капелі біля 35-ти дівчат-жінок, що співають, а з них 10-11 бандуристок. Постійним, невтомним і заслуженим диригентом Капелі є бандурист Петро Потапенко, який майже в цілому, самий опрацьовує музично репертуар ансамблю на голоси і бандури. Техніка гри бандуристок, хоч і не дуже складна, проте задовільна і вистачальна. Голоси хору зовсім добрі, але їх належить ,,відмолоджувати", себто старші голоси заступити молодшими.

Отут годилося б розглянуть хоча б три цікавіші, ювілейні платівки цього своєрідного, загальновідомого бандуристично-хорового ансамблю. Платівка випущена у 10-ліття заснування Капелі, це українські колядки. Пізніше названа ,,У 20-ліття Капелі бандуристок", вийшла з низкою патріотично-бойових пісень. А остання ,,У 20-ті роковини", це пісні зі загального українського життя-буття. Всі платівки мають мистецький вигляд із вартісними ілюстраціями-заставками, не чиїми іншими, як Михайла Дмитренка та світлинами членок Капелі на ковертах. З бігом літ ансамбль скріпився під мистецьким оглядом, а і самі записи покращали з технічним поступом.

Найбільшою заслугою Капелі — це світлий і гідний наслідування приклад для всіх, головно для організацій молоді на полі ширення, в міру власних спроможностей, доброї слави української культури в формі нашої пісні з акомпаньяментом бандури. Ця дівоча Капеля, існуючи в іншому місці, як Дітройт, могла б мати і куди більший розголос, як в осередку праці Капелі ім. Т. Шевченка; там бо вона, хоч-не-хоч, буде завжди в тіні цієї нашої, репрезентативної організації бандуристів. Проте, однак, навіть і так, дівоча Капеля заслуговує своєю працею на більше признання і популярність, як дотепер. Цікаво чи вона і тепер могла б спромогтися на поїздку з концертами, як давніше, що могли б мати навіть кращий успіх, як попередні.

Передусім на більшу увагу і поширення заслуговують платівки Капелі, головно ті з рідкісними, ориґінальними і патріотичними піснями. Ось та з колядками і щедрівками цікава особливо тим, що на ній награнi кращі різдвяні співи з різних українських земель, навіть із Басарабії. Колядки переткані теж двома, задовільно виконаними деклямаціями. І хоч супровід бандур досить скромний, проте він звучить добре. В грі бандуристок, як і в кожній іншій зрештою, найважливіше, це чистота тону. І вона, головно в пізніших платівках є успішно осягнена. Коли ж на платівці з колядками, в перших двох, голоси ще як би не розспівані, то в третій ,,Розвеселімся" звучать вони вже зовсім переконливо і свобідно. Мажорна ,,Ой в Єрусалимі" та волинська ,,Нова радість стала" набувають ще кращого звучання. Оспіваний ,,Щедрик", зовсім слушно без бандур, виходить дещо блідо. ,,Чи дома, дома" на цій платівці — найкраще виведення.

На платівці ,,У 20-ліття Капелі бандуристок" звук у цілому успішний. Вона з патріотично-виховного боку найцікавіша. Маємо тут пісні козацькі, стрілецькі, повстанські, патріотичні. Ця платівка повинна бути поширена і надавана нашими радіоавдиціями. Почуємо тут дві бадьорі пісні, одну диригента П. Потапенка ,,Ми ростем" (слова Б. Нижанківського) другу ,,Лети наша пісне" (слова Л. Полтави) з музикою Т. Потапенка, які гарно звучать. Є тут і шпарка пісня М. Федорова до тексту Шевченка ,,У перетику ходила" в народному стилі. А дальше одна з новіших, цікава і патріотична пісня (записана М. Монастирською), ,,Ой Дністре, мій Дністре". Меццо М. Брездень у сольо випала переконливо. Не гаразд вийшло тут тільки з стрілецькою піснею Р. Купчинського ,,Ой там при долині". Бо ані імени автора слів і мелодії не заподано (те саме було і в програмі Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка), а теж не затримано правильности мелодії, зміняючи її на гірше. Щодо солісток хору то не треба забувати, що в'януть квіти, линяє жіноча краса, старіються не тільки люди, але і їхні голоси; тому, коли в хористки літа надщербили голос, то не можна давати їй виконувати сольо. Автім солісти — це не тільки болячка Капелі, а всіх наших хорів на еміґрації.

Остання і найновіша платівка ,,У 25-ті роковини" Капелі виглядає найкраще. Тут зазначений навіть час тривання кожного співу. Щодо підбору пісень, то теж є деякі новизни. Тут почуємо дещо з великодніх співів та гагілок, у яких, по-новочасному, співається вже і про повстанців і ,,Хай воскресне Україна" (,,Заспіваймо паняночки" з часів Другої світової війни). Вперше зустрічаємо тут деякі з пісеньок композиторів із сучасної України. І в одній з них ,,Чеберці" з музикою І. Шамо, виступає, як солістка, відоме меццо Г. Андреадіс, у якої дуже добре вийшов сольоспів, крім деклямованих, зайвих наприкінці слів: чеберці. Гарно вдалась закарпатська ,,За горою", а ще краще Р. Купчинського, маловідома ,,Ой гори мої" з баритоновим

(Закінчення на стор. 8)

Володимир Душник

ПАПА В ЦЕНТРАЛЬНІЙ АМЕРИЦІ

Відвідини Папи Івана Павла II по зубожілих і неспокійних країнах Центральної Америки вказують на бездонну пропасть між християнством і марксизмом, часто завуальованим більш невинними назвами. Папа уважає християнський світ за свою парохію, і його бажання є виповнити цю парохію відповідною християнською провідною елітою.

У країнах Центральної Америки, взявши до уваги, економічно-соціяльний аспект, існують два екстремні полюси: багатирі, які є в дуже малій меншості, та великі маси неграмотного населення, яким маніпулюють наслані комуністичні аґітатори.

Своїми словами та ділами Папа встановив нові норми поведінки, чітко відокремивши питання шукання справедливости і прав людини, від підтримування певних політичних ідеологій чи політики. Тому то в усіх країнах, які Папа відвідував, він не старався підтримувати жадних політичних ідеологій чи партій, закликаючи католицький провідників робити це саме.

Та це зовсім не означало, що Папа не брав в оборону бідних прошарків населення.

Але,закликаючи католицькі маси до активізму, Папа виразно зазначував, що він шукає за підтримкою для релігійних і соціяльних вартостей — миру, соціяльної справедливости, прав людини, пошани до релігійної ієрархії — і не виказував підтримки ніякій партії чи групі, що є при владі, чи старається здобути владу в свої руки.

Маси католицького населення, які віддавна сподіваються більш конкретної допомоги від Ватикану, як також провідні католицькі кадри, звернення Папи сприйняли ентузіястично. Особливо він виступав в обороні упосліджених індіян, які не мають майже жадних прав, а з цим здані на ласку місцевих адміністраційних чинників. У Нікараґуа і Ель Сальвадорі Папа гостро натаврував братовбивство та громадянські війни, закликаючи до переговорів і діялогу, а не до мілітарних конфронтацій.

Ліві і комуністичні повстанці в Ель Сальвадорі чваняться тим, що в їхніх рядах є католицькі священики, та що вони мають підтримку широких мас. Очевидно, Папа не похвалював тих священиків, про яких кажуть, що неймовірна економічна нужда змушує їх ставати в ряди марксистських повстанців. Але хоча Папа Іван Павло II є також проти економічної нужди, він не думає,що покращання економічного життя в Центральній Америці може прийти шляхом терору і братовбивчої війни.

На кожному кроці, а головно в Ґватемалі, Папа говорив про ,,скрайні несправедливості" та порушування права людини, хоч би навіть тоді, коли президент Ґватемалі наказав розстріляти шістьох терористів, не зважаючи на це, що Папа просив президента їх помилувати.

У Нікараґуа Папа гостро осудив т. зв. ,,ідеологічні зобов'язання", натякаючи на деяких членів Католицької Церкви, які є у ряді лівої мілітарної хунти, як також осудив т. зв. ,,народну церкву", яка відступила від Католицької Церкви, її підтримує лівий уряд тільки тому, щоб мати противагу до Католицької Церкви.

Як відомо, уряд сандіністів у Нікараґуа з великою неохотою погодився на відвідини Папи, знаючи добре, що його відвідини можуть тільки скріпити настанову католиків, які не можуть забути архиєпископа Ромеро, що його вбили минулого року, коли він відправляв Богослуження у католицькій катедрі.

Можна сказати, що Святіший Отець, не дивлячись на всілякі погрози, включно із погрозами вбивства, виявив певне геройство, коли прибув до Середущої Америки, щоб там відвідати своїх вірних.

Враження, які залишив Папа у цих країнах, тільки підтверджують повну відданість Голові Вселенської Католицької Церкви, особі — ,,створеній на подобу Бога".

Юліян Мовчан

З ПЕРОМ ПО ЕВРОПІ

II.

Ламаною німецькою та болгарською мовами він сказав мені, що тому, що в Букарешті він має родину — в тому числі четверо дітей, він, маючи вакації, вирішив поїхати до Болгарії аби там купити дещо для дітей. Мовляв, приходить зима і тому він вирішив купити декілька сорочечок, плащик, черевички та деякі інші речі, яких в Румунії нема або дуже тяжко дістати. Також купив дещо з їжі та шампон для волосся. Знаючи, що до Румунії не можна нічого ввозити з-закордону, я запитав його, а що буде коли прикордонна поліція в нього знайде ці речі. Він мені відповів, що в кращому випадку в нього всі речі буде сконфісковано, в гіршому — йому загрожує кількамісячна тюрма. І ось, як кажуть про ,,вовка-помовка", а він вже тут є. Не минуло, може, й кількох хвилин після нашої розмови, як до вагону ввійшли два урядові контролери (правдоподібно, поліційні службовці), які після перевірки наших пашпортів, підступили до нашого румуна. Тільки побачивши, що він везе клунок з дитячими річами та інший клунок з харчами, вони навіть не слухаючи його пояснень, сказали йому негайно забрати з собою своє убоге майно і йти за ним. Що було потім з ним та його подарунками для малих дітей — не знаю, але його діти напевно так і не дочекалися довгожданних подарунків... Ще добре, якби хоч батька пустили додому...

Особливо румунський режим переслідує тих своїх громадян, що мають при собі американські доляри. ,,Якби в мене поліція знайшла 50 американських долярів, мене б зразу посадили до тюрми на чотири або й більше місяців. Це не мої слова, а те, що було офіційно проголошено в пресі, — сказав нам молодий приятель з яким ми зустрінулися в Букарешті. (Як відомо, в СССР совєтським громадянам також суворо заборонено мати при собі доляри). Так само суворо заборонено вивозити румунські ,,леви" за кордон. Чому або на якій підставі обґрунтована така заборона — про це може відомо лише самому ,,королеві" Чаушескові, або його ,,старшому братові" Андропову.

Яка ж причина сучасних харчових ,,трудносщів" у Румунії? Адже посухи чи якогось іншого стихійного лиха там останніми роками не було (за вийнятком, хіба, землетрусу кілька років тому, який, проте, не мав жадного неґативного впливу на продукцію сільсько-господарських товарів).

На цю тему ми говорили не з одним мешканцем Румунії, а з кількома і всі вони пояснюють це тим, що основною причиною сучасних недостач є те, що румунський уряд, намагаючись економічно унезалежнитися від інших країн, вирішив за всяку ціну зіндустріялізувати країну. Щоб досягти цього, він вимушений був вдатися до міжнародних банків за позичкою грошей, за які треба було купити відповідні машини. І так напозичив він понад 7 мільярдів долярів — як на Румунію, сума — величенька. Чи щось вийшло чи вийде з тієї індустріялізації — це ще буде видно, але що вже тепер треба платити бодай відсотки за позичку, то це факт, якого не можна обійти.

Але чим сплачувати? Золота чи діямантів Румунія не має. Також уже майже не має своєї власної нафти і тому її все в більшій кількості треба довозити з інших країн, за що також треба платити валютою. І тому аби бодай частково розплатитися з боргами, уряд почав посилено експортувати сільсько-господарські продукти. (Як відомо, Сталін так само робив з українським хлібом, який майже за безцін відбирав від селян і вивозив за кордон аби індустріялізувати совєтську імперію. Правда, цим самим сталінський режим мав на думці одним пострілом ,,забити два зайці" — індустріялізувати імперію та при тій нагоді знищити українське селянство, як основу української нації).

Але є ще друга не в меншій мірі важлива причина сучасних румунських ,,труднощів", притаманна всім країнам підсовєтського бльоку — це підневільницька система господарювання, яка, заборонивши приватну власність на всі засоби виробництва, тим самим спричинилася до низької продуктивности праці. Бо одна справа, якщо людина знає, що працює для себе, для своєї власної родини, але зовсім інша, коли вона працює на когось іншого чи на державу, яка все бере але майже нічого не дає.

Та не зважаючи на все, треба бути справедливим і зазначити, що Румунія таки і далі залишається найбільш самостійною державою в совєтському бльоці.Вона і далі не має совєтських військ на своїй землі. Але чи дотримання самостійности конче мусить бути пов'язане з потоптанням елементарних прав людини та матеріяльними недостатками — це вже інше питання.

Болгарія — найвірніший сателіт Москви

Це був мій перший ,,трип" до Болгарії і тому, на жаль, не знаю, як там було раніше. Та незалежно від всього, хоч в Болгарії також немає ,,раю", проте в порівнянні з Румунією економічно вона перебуває у значно кращому становищі. Подруге, мабуть, не буде великого перебільшення, коли скажемо, що Болгарія є тепер найвірнішим сателітом Москви. На це, звичайно, були і є свої причини (історичні, географічні і т. д.). Хоч за післявоєнні роки Москва мала більше або менше ,,непорозуміння" з усіма своїми сателітами, проте ми не чули, щоб якісь варті уваги ,,непорозуміння" заіснували також між СССР і Болгарією.

До речі, на увагу туристам: Болгарія є єдиною країною у совєтському бльоці, для відвідин якої не вимагається виробляти візу. Єдине, що треба мати — це пашпорт і, звичайно...гроші за квиток. На болгарському кордоні, прикордонний службовець ставить на вашому пашпорті печатку (що є рівнозначне з візою) і ви можете їхати в Болгарію куди хочете.

І так, ми в Софії — столиці Болгарії, в Ґранд готелі, який міститься в центрі цього прегарного балканського мільйонного міста. Вийшовши з готелю, опинюємося перед будинком Народного Собранія — будинок болгарського парляменту. І ось, пройшовши довкола площі, яка також дістала назву Народного Собранія, у вас може появитися враження, що ви не в столиці Болгарії, а в...Москві, на Червоній площі: Та ж тут де не кинь оком, то все прізвища та імена російських вождів, полковників і т. д.

Передусім, перед будинком Народного Собранія стоїть величезний бронзовий пам'ятник ,,Освободітелям" — пам'ятник цареві Олександрові II та його солдатам, який був споруджений 1907 року в подяку за допомогу Болгарії у визволенні з-під турецької окупації 1907 році.

(Продовження буде)

СОЮЗОВЦІ! ЮВІЛЕЙНА КАМПАНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ 90-РІЧЧЯ НАЙСТАРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЩОДЕННИКА В ВІЛЬНОМУ СВІТІ „СВОБОДА", 50-РІЧЧЯ АНГЛОМОВНОГО „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" І 30-РІЧЧЯ ДИТЯЧОГО ЖУРНАЛУ „ВЕСЕЛКА" ВЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ. ЇЇ МЕТА ПРИДБАТИ ЦЬОГО РОКУ 4,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА 10,000,000 ДОЛЯРІВ. ВІДЗНАЧАЮЧИ ТІ СВІТЛІ ЮВІЛЕЇ, КЛИЧЕМО ВАС ДОПОМОЖІТЬ, ЩОБ ЦЯ МЕТА БУЛА ЗДІЙСНЕНА. ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ ЗАХОДАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЮ ВЕЛИКУ МІСІЮ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ Й НАШОГО НАРОДУ.

ТРИБУНА У. Н. СОЮЗУ

ч. 2 ЛЮТИЙ 1983

Союзовці Філядельфійської Округи відвідали Головну Канцелярію УНС

Джерзі Сити, Н.Дж. (с.г.). — Заходом Управи Окружного Комітету Філядельфійської Союзової Округи, в суботу, 5-го березня, 110 осіб прибуло до Джерзі Сити відвідати Головну Канцелярію УНСоюзу.

Приготування цієї вдалої прогулянки було схвалене членами Управи, але технічною працею керували голова Округи Петро Тарнавський і касир Іван Даньківський. Завдяки їхній наполегливій праці, прогулянка увінчалася поважним успіхом. А поважним успіхом, тому що за короткий час у порозумінні з іншими секретарями вони зуміли „змобілізувати" аж два автобуси та кілька приватних авт. Допомогли їм честерські секретарі, Михайло Крика і Ярослав Щербак, які приготовили власний автобус з 44-ма особами, а автобус з Філядельфії мав 48 осіб. Крім того, були союзовці з Трентону і Брістолю, відділи яких є в системі Філядельфійської Округи, які прибули власними автами.

Точно о годині 11- ій перед полуднем прибув автобус з Честеру під командою секретарів Михайла Крики і Ярослава Щербака. Але не встигли ще честерці розглянутися в Головній Канцелярії, як вже прибули філядельфійці на чолі з головою Округи Петром Тарнавським, а до них долучилися союзовці Брістолу і Трентону. Дорогих гостей вітали вже при дверях члени Екзекутиви, затруднені у Головній Канцелярії, а саме: головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук і головний організатор Степан Гавриш.

Коли гості дещо відпочили, Володимир Сохан, Уляна Дячук і Степан Гавриш поділили їх на менші групи і запросили оглянути приміщення Головної Канцелярії. Відвідини почалися від канцелярії головного предсідника д-ра Івана Флиса, який, на жаль, у цей час був перешкоджений родинними справами. Відтак гості оглянули конференційну залю, канцелярії інших членів Екзекутиви, місце праці працівників відділів Рекордово і Фінансового, кімнату АБМ, де виготовляються місячні звіти для відділів, кімнату рекордів, де переховуються всі дані про членів Союзу від його зорганізування 1894 року. Потім гості зійшли на нижчі поверхи й оглянули приміщення адміністрації „Свободи", „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка". Тут вони мали нагоду побачити модерні компютори, з допомогою яких приготовляється до друку союзова преса. Саме того дня працював при друкарській машині заступник формана Степан Чума, друкуючи нове число „Веселки", тому гості мали нагоду запізнатися з друкарською технікою. Потім гості відвідавши адміністрацію, оглянули приміщення редакцій, де працюють головні редактори „Свободи" і „Українського Тижневика" зі своїм штабом редакторів. Частинно оглянули старі річники „Свободи", а вкінці головну пресу друкування союзових видань.

Після цієї екскурсії дещо втомлені гості повернулися до великої конференційної залі УНС, де їх вже чекав обід — гостина, який приготовили союзові урядники Ґеновефа Куфта і Богуслава Поліщук. Гостей, які були спрагнені, обслуговував адміністратор Будівлі Олександер Благітка.

Як вже було згадано, головний предсідник д-р Іван Флис був перешкоджений родинними справами, тому в імені Екзекутивного Комітету УНС зібраних гостей привітав головний секретар Володимир Сохан, який виконував ролю господаря. Він висловив всім гостям щиру подяку за відвідини Головної Канцелярії УНС. При тому він представив присутнього на залі головного касира УБСоюзу з Скрентону Едварда Попеля, який якраз у цей час прибув до Канцелярії Союзу у інших громадських справах.

Потім він запросив до слова головного касира Уляну Дячук, яка була господинею на цій гостині. Вона коротко,речево і сконденсовано поінформувала гостей про Союзову Будівлю, яка,за її словами,є гордістю не лише членів Союзу, але всіх українців. Вона сказала, що саме тепер минає 10 років, як цей будинок був збудований коштом 13,000,000 долярів, а тепер його вартість, напевно, подвійна. Вона також говорила про позичку на цей дім від членів, себто „Боргові зобов'язання", та про загальні фінансові справи, поінформувавши, що майно Союзу сягає 48,000,000 долярів. Також коротко згадала вона і про корпорацію „Павлус Гук", яка є під адміністрацією Союзу.

Запрошений до слова головний організатор Степан Гавриш, який був координатором, в першу чергу висловив подяку й признання Управі Окружного Комітету на чолі з Петром Тарнавським і Іваном Даньківським за „змонтування" цієї прогулянки союзовців Честеру, Філядельфії, Трентону і Брістолу. Відтак він привітав поіменно секретарів Округи й інших відділових урядовців і гостей. Він представив Петра Тарнавського — голову Округи, Івана Даньківського — касира Округи, секретарів інж. Івана Скіру з дружиною, проф. Володимира Винницького, інж. Михайла Нича, Федора Петрика з дружиною, Михайла Мартиненка з Трентону, честерських „босів" Михайла Крику і Ярослава Щербака, Теодора Дуду, мгра Володимира Яцева й інж. Богдана Оденжинського. Присутні були також голови відділів — Яким Козел, Петро Бродич і Михайло Мізак. Був заступник секретаря 153 Відділу мгр Богдан Артимишин з дружиною і касирка 163-го Відділу Катерина Семен та інші урядовці. Вітаючи гостей, Степан Гавриш звернув увагу на те, що організатори прогулянки подбали про медичну опіку, тому що з автобусом філядельфійським приїхав д-р Петро Федорів з дружиною, а з честерським автобусом — д-р Володимир Юзич з дружиною, яких головний організатор щиро привітав. Привітав він також і директора Канцелярії ЗУАДК-у Мирона Баранецького та голову делеварського Комітету УККА Михайла Ковальчука. В Заключному слові С.Гавриш висловив признання Управі Філядельфійської Округи за поважні організаційні успіхи, а при тому апелював до всіх присутніх, щоб пам'ятали про УНСоюз і не дозволили нікому надщербити доброго імени Заморської Твердині, яку нам залишили в спадку наші піонери.

Зчерги до слова був запрошений головний касир УБСоюзу Едвард Попель, який мило привітав гостей філядельфійської Округи і при тому згадав, що є всі можливості, що два найбільші українські союзи, УНС і УБС, злучаться в великий один Союз. Говорячи про злуку він сказав, що це не є таємницею, що в обидвох Союзах є члени, які можуть не сприяти злуці. Але, за його словами, якщо така злука наступить, то це буде на користь не лише членів обидвох Союзів, але і всієї української громади Америки і Канади.

В імені Філядельфійської Округи й учасників прогулянки щиру подяку Екзекутивному Комітетові за прийняття та гостину висловив заступник голови Округи інж. Іван Скіра.

Приготовляючи прогулянку, організатори плянували відвідати не лише Заморську Твердиню — УНСоюз, але також і славний Музей Союзу Українок Америки в Ню Йорку, тому всі поспішали в дальшу дорогу. Одержавши на пам'ятку союзові „сувеніри", всі були запрошені до спільних фотографій у великій залі, а відтак назовні, перед будинком. Обов'язки фотографа взяв на себе Володимир Сохан, давши гостям нагоду переконатися, що він не лише здібний головний секретар, але також і талановитий фотограф.

Точно о год. 2-ій по полудні дорогі гості прогулянковці, всівши до своїх автобусів та приватних автомобілів, поїхали до Ню Йорку з побажанням щасливої подорожі від членів Екзекутиви.

Прогулянковці, які прибули з Честеру.

Прогулянковці з Філядельфійської Округи перед будинком УНСоюзу.

Філядельфійці з членами Головного Екзекутивного Комітету (Світлив В.Сохан)

Секретарі Філядельфійської Округи і члени Екзекутиви УНСоюзу: сидять (справа): Володимир Сохан, головний секретар, Уляна Дячук, головний касир, Іван Даньківський, касир Округи; секретарі — проф. Володимир Винницький, Михайло Крика, Теодор Дуда. Стоять (справа): інж. Іван Скіра, інж. Михайло Нич, інж. Богдан Оденжинський, Михайло Мартиненко, Теодор Петрик, Петро Тарнавський, голова Округи, мгр Володимир Яців, Ярослав Щербак і головний організатор Степан Гавриш

Микола Шеремета переобраний секретарем 70-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Сити

Джерзі Сити, Н.Дж.—Члени 70-го Відділу УНСоюзу, Товариства „Поступовий Клюб", зібрані тут в суботу, 19-го лютого ц.р., в приміщені місцевого УНДому, переобрали одноголосно секретарем цього Відділу довголітнього урядовця, а в останніх роках секретаря та успішного організатора нових членів Миколу Шеремету. Разом з ним урядовцями цього Відділу на 1983 рік були обрані: Степан Білик— предсідник, Петруся Коваль—заступник предсідника, Марійка Шеремета— касир, та Михайло Пилипчак і Дмитро Тхір—члени Контрольної комісії.

Збори відкрив предсідник Відділу С.Білик. Він привітав приявних членів та головного секретаря Володимира Сохана і голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Надгадсонської Округа Володимира Білика, а після того зарядив одинохвилинну мовчанку для вшанування пам'яті померлих у звітовому році членів.

Провід зборами перебрала від нього обрана президія: предсідник Д.Тхір та секретар Марійка Шеремета. До почесної президії запрошено В.Сохана і В. Білика.

Протокол з попередніх річних зборів відчитав Константин Северин. Вслід за прийняттям протоколу започатковано звітування урядовців Відділу. Предсідник Відділу С.Білик здав короткий звіт зі своєї цілорічної праці. Більше детальний звіт про свою організаційну працю (приєднання 10 нових членів у 1982 році) та діловодство Відділу подав секретар Микола Шеремета Відділ зібрав 15,069.72 дол. вкладок та відсотків, переслав Головній Канцелярії суму 13,928.71 дол. вкладок від членів та мав всіх інших видатків на суму 799 дол., за лишаючи на кінець 1982 року сальдо 8,923.22 дол. В членстві Відділ зріс за звітовий рік начисто на шість активних членів.

Вкінці М. Шеремета поінформував, що він вже придбав у 1983 році п'ять нових членів та вручив головному секретареві В.Соханові дві аплікації на нові грамоти. Касир Відділу Марійка Шеремета закінчила звітування урядовців, після чого всі звіти прийнято, а на пропозицію К.Северина, який здав звіт Контрольної комісії, уділено уступаючим уря довцям абсолюторію.

Головний секретар В.Сохан подав у своєму коротко му слові ряд інформацій про забезпеченеву працю та іншу діяльність УНСоюзу, розказав про важливіші події з історії Відділу і склав вислови признання секретареві Миколі Шереметі за віддану працю та приєднування нових членів, як також подяку за працю всім іншим урядовцям Відділу. Голова Окружної Управи В.Білик привітав урядовців та членів Відділу і подякував тим урядовцям, які співпрацювали з Окружною Управою, зокрема при влаштуванні стейтового Дня УНСоюзу.

Вибір урядовців переведено одноголосно, що було виявом признання за виконану працю переобраним урядовцям. Тоді предсідник Відділу С.Білик подякував в імені нових урядовців за вибір, а секретар Микола Шеремета звернувся із закликом до всіх членів, щоб вони допомагали йому у приєднуванні нових членів та в кампанії подвоєння сум забезпечення членів цього Відділу. На пропозицію Миколи Шеремети вирішено відновити Братські Фонди та приймати до Братства нових членів, устійнивши їх права в перших п'ятьох роках і після цього.

Збори закрив предсідник Д.Тхір, але ще довго після цього члени та гості вели дружні розмови про союзові та громадські справи при смачній перекусці, що її приготовили членки Відділу під проводом Параскевії Шереметі.

Урядовці 70-го Відділу УНСоюзу, Т-ва Поступовий Клюб в Джерзі Сити на річних зборах (зліва): Микола Шеремета секретар, Степан Білик—предсідник, Марійка Шеремета–касир, Константин Северин —член Контрольної комісії та Дмитро Тхір—предсідник зборів та новий член Контрольної комісії.

БУДІВНИЧІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ — УКРАЇНСЬКОЇ ЗАМОРСЬКОЇ ТВЕРДИНІ!

Під таким заголовком поміщуємо знімки 87-ох найкращих організаторів, які в конвенційному 1982 році придбали для УНСоюзу 1,505 нових членів, що є більше, ніж половина придбанних 2,483 членів в згаданому році. З гордістю представляємо українській громаді Америки й Канади наших найкращих організаторів, які часом працювали в невідрадних обставинах, але своєю наполегливою працею вони допомогли сотням українських родин наших земляків придбати конечне для них життьове забезпечення, що є основою тривалости родини та її добробуту.

Складаючи заслужене признання та подяку нашим ентузіястам за їхню жертвенну працю, з приємністю відмічуємо, що в числі цих 87 заслужених союзовців є один член почесного Клюбу П'ятдесятників, який придбав 50 і більше нових членів Маємо 16 членів Клюбу Заслужених Союзовців, які приєднали від 25 до 49 членів і 70 членів Клюбу Будівничих УНСоюзу, що придбали від 10 до 24 членів.

Першуном у конвенційному 1982 році поміж всіми союзовцями став головний радний Василь Пастушок, який придбав 51 члена. На пост головного радного В. Пастушок був обраний щойно під час останньої Конвенції. Він є членом Управи Окружного Комітету Філядельфійської Округи, головою 231-го Відділу УНСоюзу та заслуженим суспільно-громадським та церковним і союзовим діячем.

Коли говорити про Клюб Заслужених Союзовців, себто тих, які придбали від 25 до 49 членів, то перед між ними веде невтомний „союзовий бос" Округи Дітройт, голова і секретар 94-го Відділу Відділу Роман Татарський, який мав придбаних 45 членів. В минулих роках він належав і до Клюбу Сотників, тобто тих союзовців, що річно приєднують по 100 і більше членів. Коли згадуємо про його організаційні успіхи, то з приємністю додаємо і це, що Роман Татарський 1982 року десятий раз став членом Клюбу Заслужених Союзовців і тим самим по традиції отримає за це спеціяльну нагороду. Також приємно згадати і це, що секретарка 25-го Відділу в Джерзі Сити Квітка Стецюк 20-ий раз стала членом Клюбу Заслужених Союзовців, зорганізувавши 1982 року 36 нових членів. К.Стецюк є „союзовою зіркою", довгими роками приєднуючи поважне число нових членів. А доказом того, що є „союзовою зіркою" служить це, що і в звітовому 1982 році придбала найбільше число нових членів між всіми відділовими секретарками Америки й Канади. В згаданому Клюбі відновили своє членство ще дві „союзові зірки", а саме: секретарка 269-го Відділу Христина Фуґа-Ґербері, яка придбала 35 членів, і секретарка 347-го Відділу Дарія Цапар, приєднавши 25 членів.

Відновили членство в Клюбі союзові „ветерани", а до того і члени Головного Уряду, інж. Анатолій Дорошенко—головний контролер, Іван Одежинський, Андрій Джула і Володимир Гавриляк, головні радні. З приємністю вітаємо в Клюбі Заслужених Союзовців нового члена, а ним є секретар 368-го Відділу в Маямі, Фльорида, Андрій Маринюк, який придбав 36 нових членів.

Згадуючи про 87 заслужених союзовців насувається питання, чому не могло бути хоч би сотні в лаві будівничих установи, що її наші перші піонери назвали Заморською Твердинею? Знаємо, що обставини є незавидні коли взяти під увагу поважний відсоток безробіття, економічні клопоти, а до того ще й в громаді нема єдности. Але тих 87 союзовців таки знайшли дорогу до „проспектів" і придбали таке поважне число нових членів. Тому віримо, що їхня громадська праця стане заохотою для інших союзовців до такої ж відданої праці для Батька Союзу, а з ним для всієї зорганізованої української спільноти поза межами України.

Честь і слава всім, які своїм трудом причинилися до успішної кампанії в конвенційному році УНСоюзу, а також честь і слава тим, які допоможуть в році ювілеїв-90-річчя „Свободи", 50-річчя „Українського Тижневика" і 30-річчя дитячого журналу „Веселка"—осягнути намічену мету—придбати 4,000 нових членів, забезпечених на 10,000,000 долярів. Осягнення наміченої мети запевнить краще майбутнє українській спільноті в Америці та Канаді.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ З ГОРДІСТЮ ПРЕДСТАВЛЯЄ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ 87 СВОЇХ НАЙКРАЩИХ ОРГАНІЗАТОРІВ-ЕНТУЗІЯСТІВ, ЯКІ В КОНВЕНЦІЙНОМУ 1982 РОЦІ ПРИДБАЛИ 1,505 НОВИХ ЧЛЕНІВ Й ВПИСАЛИСЯ В ІСТОРІЮ ЦІЄЇ УСТАНОВИ, ЯК ЇЇ СПРАВЖНІ БУДІВНИЧІ. ПРИДБАВШИ ТАКЕ ПОВАЖНЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ, ВОНИ ТИМ ДОПОМОГЛИ СОТНЯМ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН ЗАБЕЗПЕЧИТИСЯ ПЕРЕД НЕБЕЗПЕКОЮ НЕПЕВНОЇ ДОЛІ, ЗАПЕВНИТИ ВИЩУ ОСВІТУ СВОЇМ ДІТЯМ, А СОБІ НАДІЙНУ СТАРІСТЬ. ЧЕСТЬ І СЛАВА БУДІВНИЧИМ УНСОЮЗУ! ПРИКЛАД ЦИХ ЗАСЛУЖЕНИХ ГРОМАДЯН НЕХАЙ СТАНЕ ЗАОХОТОЮ ДЛЯ ІНШИХ СОЮЗОВЦІВ ДО ТАКОЇ Ж ВІДДАНОЇ ПРАЦІ ДЛЯ ДАЛЬШОЇ РОЗБУДОВИ УНСОЮЗУ. ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО ТІЛЬКИ У ВЕЛИКІЙ, ЗОРГАНІЗОВАНІЙ ГРОМАДІ НАША СИЛА Й НАША МАЙБУТНІСТЬ!

В. Пастушок 231 — 51; І.Гаврилюк 360 — 41; С. Гавриш 83 — 38; В. Гавриляк 316 — 38; Квітка Стецюк 25 — 36; Й. Чабан 242 — 36; Христина Фуґа-Ґербері 269 - 35; В. Семків 379 — 35

А. Джула 161 — 31; В. Квас 88 — 29; В.Яців 32 — 28; І.Одежинський 216 — 26; А.Дорошенко 103 — 25; В.Літинський 341 — 25; Дарія Цапар 347 — 25; Н.Олесницький 27 — 22

Ольга Осередчук 37 — 21; Анна Гарас 47 — 21; Б.Зорич 432 — 21; Олександра Дольницька 434 - 21; В.Бойд-Борискевич 94 — 20; Маргарета Гентош 305 — 20; Л.Гардінк 206 — 19; В.Шаран 407 — 19

А.Слюсарчук 174 — 18; І. Чопко 271 — 17; Адам Шздин 55 — 16; Т.Сливінський 59 — 16; Анна Ремік 238 — 16; Й. Ярема 372 — 16; П. Дяків 427 — 16; Марія Гаравус 127 — 15

І. Блиха 42 14; М.Ольшанський 51 — 14; Д.Головатий 53 — 14; А.Кейбіда 322 — 14; В.Оріховський 353 — 14; І.Петрунцьо 78 — 13; М.Карачевський 221 — 13; І. Малко 320 — 13

Гелен Олек 22 — 12; д-р О.Волинський 88 — 12; Г.Корб'як 146 — 12; Т.Бутрей 164 — 12; П. Щерба 173 — 12; М. Крика 237 — 12; С.Іваницький 276 — 12; П.Тарнавський 375 — 12

Р. Припхан 399 — 12; Д. Пищ 458 — 12; М. Шпитко 489 — 12; М.Хоманчук 5 — 11; Л.Блонарович 34 — 11; Юлія Демчук 76 — 11; І.Данилюк 93 — 11; М. Юзенів 194 — 11

І. Пригода 200 — 11; Т. Кубарич 217 — 11; М.Мартиненко 245 — 11; Стела Федик 292 — 11; В.Шпачинський 327 — 11; Текля Мороз 465 — 11; М.Шеремета 70 — 10; А. Кушнір 83 — 10; В. Білик 170 — 10; П. Залуга 183 — 10; О.Твардовський 214 — 10; П. Ліщак 230 — 10

Марія Душник 293 — 10; Софія Оріховська 340 — 10; В.Гетманський 374 — 10; І.Данківський 375 — 10; Марія Нечай 403 — 10; Ю.Будерацький 422 — 10; І.Кнігницький 430 — 10

ЗНІМОК НЕ ПРИСЛАЛИ

Р.Татарський (94) — 45; А.Мартинюк (368) — 36; Р.Когут (56) — 16; Б.Одежинський (216) — 15; Катерина Гуцайлюк (147) — 13; Евстахія Мілянич (450) — 13; О.Благітка (170) — 12; Ю.Юрків (130) — 10; Т.Дуда (163) — 10; С.Воляник (240) — 10; Б.Ковч (328) — 10; С.Чорномаз (490) — 10.

В.Пастушок переобраний на голову 231-го Відділу УНС

Свартсмор, Па. (с.г.)–Тут у неділю, 6-го лютого ц.р., в гостинному домі родини Пастушків відбулися 18-ті з черги Річні збори 231-го Відділу УНСоюзу ім. Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого.

Збори відкрив голова Відділу і головний радний Василь Пастушок, який привітав присутніх членів Відділу, а між ними Йосифа Кізюка, учасника визвольних змагань, і головного організатора УНС Степана Гавриша.

Згідно з порядком нарад, була обрана президія для переведення зборів, яку очолив інж. Микола Ромах, а обов'язок секретаря сповняла Теодозія Пастушок. Голова президії, подякувавши за довір'я, вже на вступі пригадав, що якраз в лютому сповняється 91 рік трудолюбивого життя патрона Відділу, Глави Помісної Української Католицької Церкви Блаженнішого Патріярха Йосифа й 20 років від часу звільнення з сибірського заслання. У зв'язку з цим всі присутні вшанували Патрона вставанням з місць і відспіванням йому „многоліттсвія".

Відтак приступлено до читання протоколу з попередніх річних зборів, який відчитала Т. Пастушок, а потім слідували звіти членів Управи й Контрольної комісії.

Про загальні справи Відділу говорив голова В. Пастушок. На вступі він висловив подяку, що під час останніх річних зборів його обрано делеґатом на 30-ту Конвенцію, на якій він був кандидатом на головного радного. На цей пост був обраний і тепер посвячує більше часу для УНСоюзу, а доводом того служить це, що в звітовому 1982 році придбав для Союзу 51 члена. Він також говорив про його участь в нарадах Окружного Комітету Філядельфії та активність в інших громадських установах.

Говорячи про справи Відділу, він висловив щиру подяку новому секретареві Петрові Пітнерові за гармонійну співпрацю. Запрошений до звіту секретар П.Пітнер інформував про збирання членських вкладок і висилку їх на час до Головної Канцелярії. Касир Катерина Якимів-Ґарднер сказала, що всі фінансові трансакції полагоджує секретар і вона є лише в контакті з секретарем, коли він того бажає. За Контрольну комісію вичерпний звіт зложив її голова інж. М.Ромах, який інформував, що провірено книговодство секретаря і знайдено всі прилоги. Секретар П. Пітнер виконує свою працю дуже добре.

Головний організатор УНС С.Гавриш висловив подяку В. Пастушкові за його надзвичайні організаційні успіхи. За словами С.Гавриша, В. Пастушок, придбавши 51 нового члена в звітовому році, став союзовим чемпіоном за 1982 рік. Тим він допоміг 231-му Відділові зрости на 40 членів, допоміг Філядельфійській Окрузі затримати чемпіонство, а Союзові меншу втрату в членстві. Він також висловив подяку секретареві П.Пітнерові, який впорядкував занедбані справи Відділу. Після цього були різні запити як до голови Відділу, так і С.Гавриша. Присутні заторкнули в дискусії справи Союзу, як також громадські клопоти, а головно непотрібне розсварення в деяких громадах. Говорячи про союзові справи, всі висловились за тим, що треба збагачувати Союз новими членами, що є запорукою росту організації.

Відтак приступлено до вибору нової Управи на біжучий рік, яку обрано в складі: В.Пастушок—голова, П.Пітнер—секретар, К. Якимів-Ґарднер—касир, Микола Лялюк–заступник секретаря. Контрольну комісію очолив знов інж. М. Ромах, а членом обрано Т.Пастушок.

Переобраний голова В. Пастушок в імені членів Управи зложив всім подяку за довір'я, а при тому запевнив, що дальше буде організувати членів до Відділу. Він також просив і інших членів Управи організувати членів і гармонійно співпрацювати з секретарем Відділу.

В точці різних була порушена справа „місцевости Відділу". Було питання, чи Відділ є в Кемдені, чи в Черрі Гілл, Н. Дж.? На внесок Олександра Пастушка схвалено одноголосно, що місцевість Відділу є „Черрі Гілл–Кемден".

Наради закінчив В.Пастушок подякою всім за участь, а відтак всі були запрошені до смачної перекуски—гостини, яку приготовила господиня дому Т. Пастушок.

Вінчання головної радної

Гелен Олек Скатт з мужем Волтером

Ст. Пітерсбурґ, Фльорида. —Тут в українській католицькій церкві Богоявлення Господнього відбулося в суботу 12-го лютого ц.р. вінчання головної радної Українського Народного Союзу Гелен Олек з Волтером Скаттом.

Вінчання перевів о. Ярослав Федик, а свідками були Анна Петрів і Реджиналд Ренд з Чикаґо.

Між численними гостями були також Йосиф Лисогір, почесний член УНСоюзу і колишній головний предсідник УНСоюзу з дружиною Марією і колишня головна радна УНС Осипа Михайленко.

Гелен Олек та її муж Волтер Скатт є дуже активні парохіяни української католицької церкви св. Йосифа в Чикаґо. Подружжя плянує перебувати далі літом в Чикаґо, а зимою на Фльориді.

ДУХ ОДВІЧНОЇ СТИХІЇ

ч. 3 БЕРЕЗЕНЬ 1983

„НІКОЛИ НЕ БУЛА ВОНА НІ ЦАРІВНОЮ, НІ ПРИНЦЕСОЮ, ЖІНКА МОЄЇ ЗЕМЛІ... ...БУЛА ВОНА ПРИНЦЕСОЮ І ВИПРОМІНЮВАЛА НІМБ СЛАВИ ЛИШЕ В ЦАРСТВІ ДУХА..."

Євген Сверстюк[1]

Галина Дидик та Надія Суровцева (Умань, фото 1979 р.)

✝ ГАЛИНА ДИДИК

(1912-1979)

Сл.п. Галина (Анна) народилась на землі Бережанщини і вчилась у Бережанській учительській семінарії.

Чимало учнів цього найстарішого українського учбового закладу ще й тепер пам'ятають Галину, яка стала не тільки українською вчителькою, а й героїнею українського опору.

У час останніх визвольних змагань Галина Дидик була провідником українського Червоного Хреста та зв'язковою Головного Проводу ОУН.

5 березня 1950 року вороги схопили її тоді, як вона намагалася перестерегти Головного Командира УПА Романа Шухевича-Чупринку перед наступом збройних сил ворога.

Галина протягом довгого часу перебувала поруч із смертельною небезпекою, а тому в неї був готовий задум не віддати себе живою: Галина Дидик вжила отруту. Підступний ворог врятував її життя, щоб засудити на 25 років тюремної неволі. Галина вижила та назавжди втратила здоров'я.

До 1969 року Галина перебувала у Володимирській в'язниці, а звідти її вивезли до Мордовських таборів.

У 1971 році Галину Дидик „достроково" звільнено, але вона не мала права на повернення до рідної сторони.

Постійно переслідувана та хвора, Галина шукала за тими, хто потребував її допомоги. Син та внуки Романа Шукевича відчули її опіку.

Незабутня і славна наша співвітчизниця померла 23 грудня 1979 року в селі Христинівка на Черкащині. Галину ховали найближчі друзі, а оплакували всі, хто бачив в її долі втілення невмирущої слави України.

Вічна пам'ять нашій посестрі Галині!

З ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СМЕРТЬ ГАЛИНИ ДИДИК 23 ГРУДНЯ 1979 РОКУ

...Галина Дидик належала до славної плеяди жінок, які відбували найжостокіший реченець тюремного ув'язнення за український патіотизм. Це про неї, як і про Катерину Зарицьку та Одарку Гусяк, говорили наглядачі одіозної Володимирської в'язниці: „Вони прийшли сюди не відсиджувати час покарання, а жити".

І Галина Дидик справді жила в тому володимирському склепі, який ховав її й всю згадану трійцю більше 15 років. Жила, а не скніла в неволі, тому що завжди дбала про те, щоб жоден день не пройшов без доброї справи на користь ув'язнених братів. А брати-в'язні приходили до володимирського централу й виходили з нього. Галина, Катерина й Одарка все лишалися в тій катівні. Нарешті настав їх час вийти з тюрми, та не на волю, а в Мордовський табір. І знову збігав час-реченець, аж нарешті - повернення Галини до свого краю. Тільки ж те повернення не означало волі-свободи, бо на землі України її немає.

Справжнє звільнення прийшло до Галини в один із зимових днів цього року, коли Бог Предвічний забрав до своєї господи її натруджену душу, а добрі люди навічно віддали її тіло українській землі.

ІРИНА СЕНИК

НА СМЕРТЬ ГАЛИНИ ДИДИК

В моїм горлі
клин-клинок,
В грудях щем і трепет.
Як нести думок вінок
Крізь оті вертепи?

Ви стомились,
лягли
тільки відпочити,
А я мушу вперто йти
І вінок Вам положити.

Я вплела туди
свій біль,
сліз лелітки дрібні.
Різдво—
постелило
сніги срібні.

Спіть, голубонько.
Вітри
Колядують
святу Зірку...
Вітре, вітреньку.
Зітри той свшан,
бо гірко...

В моїм серці
клин-клинок,
В грудях щем і трепет.
Як нести думок вінок
Крізь оті вертепи?

Катерина Зарицька та Одарка Гусяк (Волочиськ, фото 1978 року)

КАТЕРИНА ЗАРИЦЬКА

(1914)

Її заарештовано в 1947 році. Слідство в справі Зарицької тривало 5 років. Вирок - 25 років тюремного ув'язнення - Катерині зачитали в камері.

Катерина Зарицька відбувала реченець у Володимирській в'язниці разом з Галиною Дидик та Одаркою Гусяк. У 1961 році до них приєднали Марію Пальчак, яку було засуджено на 15 років тюремного ув'язнення (на той час в СССР було запроваджено нове законодавство, яке скасувало 25-річний термін ув'язнення).

У 1969 році всіх згаданих жінок перевезено з Володимирської в'язниці до Мордовських таборів. З 1970 року Катерина, Галина, Одарка й Марія перебували у концтаборі, що розташований у мордосвському селищі Барашево. У тому самому селищі знаходиться табірна лікарня, а поруч - табірний цвинтар. Про це згадуємо в зв'язку з тим, що ув'язнений чоловік Катерини - Михайло Сорока - помер у 1970 році в одному з мордовських таборів, а тіло його було привезене до лікарні в Барашево й поховане на цвинтарі, що в Барашево. Катерина й жінки-політв'язні просили дозволу попрощати небіжчика. Та чи могло КҐБ дозволити на таке? В'язні мордовських таборів (навіть ті, що в кримінальних таборах) ще й дотепер переповідають, як леґенду, історію подружжя, розділеного ґратами й смертю.

У час, коли написано ці рядки, Катерина Зарицька все ще не має права повертатися до Львова, де живуть її мати, син, унуки. Вона живе у Волочиську разом з Одаркою Гусяк. Вряди-годи їдуть вони вдвох до Мордовії, щоб відвідати місце поховання Михайла Сороки: могилу над якою не мають права поставити хреста.

ОДАРКА ГУСЯК

(1924)

Одарка (чи Дарка, як зве її дехто) народилась у Трускавцях.

Одарка - одна з небагатьох жінок, які відбули 25 років безперервного ув'язнення (1950-1975) без будь-якого пом'якшення вироку в період „відлиги" чи в період післясталінських „демократичних" реформ в СССР.

З тих 25 років неволі Одарка майже 20 років відбула у Володимирській в'язниці. Останні роки ув'язнення вона провела в таборі суворого режиму в Мордовії (Барашево). На початку 70-их років вона зустрілась там з жінками, які, належачи до нової хвилі українського опору, теж опинилися в неволі.

Хто відбував ув'язнення разом з Одаркою Гусяк, ніколи не забуде, що чимало в'язнів вижило в найтяжчих умовах саме-завдяки її доброму серцю, яке не черствіло в безнадійно довгій неволі.

Реченець Одарки закінчувався в 1975 році. Це був Міжнародній жіночій рік. Жінки-в'язні Мордовського табору відзначали цей рік протестними акціями. В числі учасників тих акцій була й Одарка Гусяк - член ОУН-УПА.

МАРІЯ ПАЛЬЧАК

(1923)

Марія - родом з Бережанської землі.

Разом з іншими членами ОУН-УПА до 1960 року переховувалась у криївках Тернопільщини. Викрита ворогом і побачивши, що її чоловіка Петра вбито, Марія стріляла собі в скроню. Її напівживу повезли до Москви, щоб врятувати від смерти, а врятувавши - судити.

Марія відбула 15 років тюремно-табірного ув'язнення (1960-1975) у Володимирській в'язниці та в таборах Мордовії. Незадовго до звільнення Марії померли її мати та сестра.

Марія ще й досі сплачує величезний борг, який накладено судом на неї та її брата за „шкоду", якої вони завдали державі - СССР.

НАДІЯ СУРОВЦЕВА

(1896)

Надія Віталіївна Суровцева - людина складної, суперечливої й важкої долі А проте її життєздатність та енергійність викликають здивування в тих, хто молодший від неї та й лиха зазнав куди менше від неї.

Писменниця Н. Суровцева була заарештована у 1927 році й відбула понад 30 років тюремно-табірного ув'язнення. З неволі повернулася до спустошеної домівки: мати померла, а чоловік навіки лишився в нетрях ҐУЛАҐу.

Одіссея Суровцевої та її літературного доробку потребує спеціяльного дослідження. Тільки ж, здається, сьогодні вже неможливо сподіватися на будь-яке дослідження: КҐБ домоглося, щоб після кількох грабіжницьких обшуків у письменниці не лишили жодної з написаних нею сторінок.

Лише уривки писань Н. Суровцевої заблукали у вільний світ. Один з тих уривків передруковуємо, щоб донести до читача за межами України щось із дум та настроїв майже незнаної нам письменниці.

Надія Суровцева живе в Умані. Її та небіжчицю Галину Дидик єднала спільність невільницької долі.

Зіновій Красівський

Літа[2]

КАТЕРИНІ ЗАРИЦЬКІЙ, ГАЛИНІ ДИДИК, ОДАРЦІ ГУСЯК, ГЕРОЇНЯМ, ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЯМ, ЩО СИДЯТЬ В КАМЕРІ ПО СУСІДСТВУ ЗІ МНОЮ, ПРИСВЯЧУЮ.

Напнутою тятивою в мені
Видзвонюється настрій в дисонанси,
Щоб на вороно-чорному коні
Заїхати у мої сірі станси.

Вмирають закатовані літа
І як живі, роздерті в рану струпи,
Як замордована моя мета
Лежать на серці їх студені трупи.

Нема куди подітись від туги,
Яка з розпуки кровенить обличчя,
Що двонить у тюремні ланцюги
І ті літа назад вернутись кличе.

А їм - ні монументів, ні могил...
Ані хреста, хоча би із осики!
Нема в моїх надіях стільки сил,
Аби на себе не накласти руки.

Вберу на себе чорний плащ
й піду скорботний в дань багряну
Через страждання, муки, плач,
Через відкриту в серці рану.

Святослав Караванський

ПІДМОСКОВНІ РИТМИ[9]

Серце дружини б'ється в Одесі,
Ну, а моє — двадцять літ в тюрмі!
Двадцять вже років щоніч я — професор.
Тони сердечні вивчаю в пітьмі.
Чуєш, плането, цей ритм і звук?
Кров з мого серця смокче павук!
Так-тук, павук!
Так-тук, павук!

Світе!
Страшні ти загоюєш рани
Зник Освєнцим, Бухенвальд і Майданек...
Чом же ти терпиш Катинь та Явас?
І Володимир для кого припас?
Звідси не вирветься жоден звук
Стогін та зойки не зрадять гадюк.
Так-тук, жоден звук!
Так-тук, жоден звук!
Так -тук!

* * *

Троє нас: Катря, Одарка, Галина,
Діти без нас у неволі зросли,
Двадцять вже років, як нас з України
У каземат під Москву привезли.
Чуєш, жіноцтво, цей ритм і такт?
Сестрам твоїм точить серце хробак!
Тук-так, хробак!
Тук-так, хробак!
Тук-так!...

Марія Пальчак (Бережани, фото 1976 р.)

УРИВОК З НОТАТОК — НАДІЇ СУРОВЦЕВОЇ

...Вони вірили в щось. За те, в що вірили, часто віддавали своє життя... Чи знали вони певно — задля чого?

Життя йшло буйним темпом. Хвилини родили події, для яких треба десятиліть.

Голодними днями, довгими безпросвітними ночами вони снували свої думки. І ввижалась їм Україна, мов зачарована в сні царівна що чекає приходу лицаря — а тоді знов відживає й посміхнеться до життя.

Скільки було їх, тих лицарів? Як безпросвітно вірилось, що кожний збудить ту царівну!

А тим часом не здійснилися мрії, безсило падали руки й безнадійно билася думка.

„Нас" властиво не було. Сильних, дужих, життєздатних.

Безконечні дощі, тумани, мряка, — за котрими ні разу не було сонця, ні одного пориву вітру.

Покірливість долі була. Дожидання. Більш нічого. І так без кінця.

Нас нема. Чи й були?

Стомлена думка повертала до минулого. Так, воно ж було — це бурхливе життя, ця віра — нехай, що невиразна, неокреслена, все ж воно врізалось у пам'ять. І тими спогадами жили ми ці роки.

Наче з примусу, з обов'язку почалося переглядати, чим же живуть вони, ті, що там і чи живуть взагалі — в це вірилось менш усього.

Перебирали ми в пам'яті знайомі імена. Так, не багато було там.

Вони писали мало...

...О, скільки темного, ...кого реального, скільки жорстокого, брутального, дикого...

І скільки ясного, сонячного, і скільки мрійливого, тонкого...

Чужі наче, незнані імена — інший спосіб писання — й нові, інші думки. І скільки віри часом у цих думках, скільки запалу й завзяття!...

Хто ж вони, ці чужі пр..., що заповнили своїм життям, своїми мізками ці білі сторінки, від яких не може відірватись око, які перегортає горячково рука, аж поки сірий ранок не загляне у вікно і не ляже ясним серпанком у кімнаті?

Встає перед очима життя — таке, яким воно є... реальне, живе, різноманітне...

З бурями, з дисонансами, відштовхуюче, притягаюче...

Таке безмежно рідне, ...ке своє...

Єдине почуття, яке гостро пронизує тепер усю істоту:

Страшно вмерти в безпросвітній темряві, загинути без боротьби, в тисячу разів страшніше осліпнути і не бачити, ... встане сонце і навкруги ...сяє буйний день!

Одарка Гусяк (Волочиськ, фото 1977 р.)

ХРОНІКА „ЗВІЛЬНЕННЯ" ГЕРОЇНЬ УПА

Галина Дидик — 1971 р. (звільнена достроково на 21-му році ув'язнення)

Катерина Зарицька — 1972 р. (звільнена після закінчення 25-літнього реченця)

Марія Пальчак — 1975 р. (звільнена після закінчення 15-літнього реченця)

Одарка Гусяк — 1976 р. (звільнена після закінчення 25-літнього реченця).

Василь Стус 3

Ще видиться: далекий край чужий,
і в ньому жінка, здумана зигзиця,
шепоче спрагло: Боже, най святиться,
о, най святиться край далекий мій.

Адреса для контакту з упорядником:

NINA STROKATA

P.O.BOX 388

BAUSMAN, PA. 17504.

СТЕФАНІЯ ШАБАТУРА

(1938)

Художниця Шабатура походить із села Іванів Золоте. Батько Стефи загинув у Другій світовій війні, а мати, залишившись самотньою, все життя працювала в колгоспі.

У час масових репресій 1972 року Стефанію було заарештовано й засуджено на 8 років: (5 років ув'язнення та 3 роки заслання).

Наречений Стефанії, інженер Мар'ян, у робочому цеху львівського автобусного заводу на знак протесту проти арешту Стефанії та інших українських інтелектуалів пробив собі серце й упав мертвий. Стефанія приїхала до табору посивілою (вона відбула свій реченець у тому самому таборі, де пізніше опиниться *Ірина Стасів-Калинець, Надія Світлична, Ірина Сеник, Оксана Попович,* а ще пізніше - *Раїса Руденко).*

Стефанія Шабартура була найбільш активною учасницею протестних акцій ув'язнених жінок. З осени 1979 року вона - член Української гельсінкської групи. У 1980 році і тепер через особисті обставини неактивна.

Стефанія та її мати Ганна Шабатура часто й важко хворіють.

Після арешту Стефанію було виключено із спілки художників України, а тому, відбувши реченець і повернувшись до Львова, вона позбавлена можливости творчо працювати. У совєтських довідниках про художників сучасної України ім'я Стефанії Шабатури відсутнє.

Стефанія Шабатура з мамою. (Під час відвідин Львова, 1978 р.)

Голодівка українок перед будинком Форуму Світової жіночої конференції: вимагають свободи для Ірини Калинець, зірини Сеник, Оксани Попович — видно портрети цих жінок. (Копенгаґен, 1980 р.)

ІРИНА СЕНИК

(1926)

Ірина - людина широких зацікавлень і хист її різноманістний: вона й поетеса, й вишивальниця, й композитор взорів для вишивання, а фах її - медична сестра. А ще треба згадати, що Ірина - колишній в'язень сталінських таборів, у яких перебували також її мати, брат, сестра. Її перебування на „волі" не було тривалим: у 1968 році вона, нарешті, повернулася в Україну з заслання, а в 1972 році - її ім'я в числі жертв тодішніх масових репресій в Україні.

В наслідок повторного арешту Ірину Сеник засуджено на 13 років позбавлення свободи (8 років ув'язнення в таборі суворого режиму та 5 років заслання).

Реченець Ірини закінчується в листопаді 1983 року.

Ірина Сеник. (Львів. Перед арештом 1972 р.)

Василь Стус

Українським жінкам-політв'язням [8]

Немов крізь шиби кроплені дощами,
крізь скрик розпуки, ліхтарів і грат,
затрембітав тонкими голосами
гранчастий келех квітів і дівчат.

Там мармуровий вруниться акант,
різьбленими лопоче язиками,
то коляду — немов за образами —
ґоносить співу тужний аромат.

Там буриться похмурий амарант
і айстри у покірній непокорі,
останні долітовують прозорі
дні вересня: ясноджерельний кант.

І папороті цвітом процвітає
оцей дивочний опівнічний спів.
О, як би я туди, до вас, хотів —
хоч краєм ока або серця краєм!

Ридають ув аортах солов'ї
і пролітають в вирії, пролітають.
А ті, що йдуть крізь смерті, поринають
в галай-світи, світища-галаї!

Покірні тузі, образи пливуть,
тремтять, мов струни, кроплені сльозою.
Промов же , Україно, за котрою
із загород відкриється нам путь?

Такі бо забродили алкоголі,
такі надсади — йой! — такі хмелі.
Сурмлять у ріг чотири вітри в полі
і, ніби криця, сталяться жалі.

Святослав Караванський

ОРИСІ (Ірині Сеник) [6]

У темній хащі лісу вікового,
Де вічний присмерк виглушив траву,
Де тільки і росте, що гриб убогий,
Натрапив я на квітку польову.

Сухого ґрунту відшукавши клаптик,
Зросла вона на зло усім табу —
Хай тільки сонце тут засвітить раптом
Бодай якусь часинку на добу!

Тендітний цвіте степових просторів!
Про що ти сниш у нетрях лісових?
Який тебе тут вітер запроторив
Рости, як символ обріїв ясних?

Тобі б щоранку митися росою,
Впиватись сонцем, вабити комах...
Так ні ж
Тепер милується тобою
Постійна сіра сутінь у корчах.

Навіщо, не збагну, примхливий вітер
Заніс сюди гнучке стебло?
Прирік тебе рости, цвісти й пахтіти
Там, де ніщо й ніколи не цвіло?

Усякий раз, згадавши чорну хащу,
Пригадую я квітку чарівну
І сам себе щораз питаю:
— Защо
Судив їй Бог так мало талану?

Його шляхи для смертних — таємниця,
А втім я хтів би знати, що за знак?
Чого мені ночами часом сниться
У нетрях лісу зрослий дикий мак?

Ірина Сеник (під час заслання, фото 1978 року)

ІРИНА СТАСІВ—КАЛИНЕЦЬ

(1941)

Ірина - філолог, поет і дослідник прадавньої історії України, та не шукайте її імени на сторінках офіційної преси в Україні.

У 1972 році Ірину було засуджено на 9 років: (6 років ув'язнення в таборі суворого режиму та 3 роки заслання). Того ж таки року, трохи пізніше, на такий самий термін був засуджений чоловік Ірини, поет Ігор Калинець. Вона відбувала ув'язнення в Мордовських таборах (вже згадуване тут Барашево), а він - у Пермських таборах Приуралля. Заслання відбували вдвох на Алтаї. Їхня неповнолітня донька Дзвінка залишалась у Львові з батьками Ірини. Після заслання подружжя Калинців повернулося до Львова. З того часу інформації про них майже не заходять сюди. Тепер, як і давніше, не бачимо імен Ірини чи Ігоря на сторінках літературних видань в Україні.

З ПУБЛІКАЦІЙ ІРИНИ СТАСІВ - КАЛИНЕЦЬ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ:

„З листа Ірини Калинець..." **Визвольний Шлях,** 1/370 /січень 1979, ст. 73-75.

„Сколотське поле". Поема. **Там же, ст.** 75-78.

„Ти, ноче осіння" **Визвольний Шлях,** 2/371/ /лютий 1979/, ст. 246.

„Див кличе і велить". **Визвольний Шлях,** 5/386/ /травень 1980/, ст. 614-617.

Ірина Калинець (під час відвідин Львова, фото 1979 року).

ІРИНА КАЛИНЕЦЬ [4]

Ще того віку вистачить,
ще того
життя полинного, щоб вік перебрести,
лишивши цю пустелю,
як хрести
лишають н а могилах...

Злого,
найзлішого не вигадати дня,
ніж цей, розп'ятий на дротах
ослизлих...

Як тільки вечорова кров
забризне
на обрій неба, я твоє ім'я
повторюю в молитві.
Шепіт гасне,
як гаснуть зорі в вечоровій
млі.

Ще того віку вистачить
для щастя
прийти і вмерти
на своїй землі

Ірина Сеник [5]

Розгортаю життя
як сувій полотна:
ось мережка гріхів
і низка падінь.
Верховинка жадань,
яворівка притаєних праг-
нень.
Далі — хрестики чорні
страждань і терпінь
та червона стебнівка
палкого кохання.
Ось гладинка жіночої ласки
перетиканки пестощів з
ніжністю...
Ці нитки, ці голки,
незаручені пальці в напер-
стках.
Все життя у шитті,
і шиття, як життя.
Необвінчане моє життя,
мов сувій полотна.

ФРАҐМЕНТ СПІЛЬНОЇ ЗАЯВИ ЖІНОК-ПОЛІТВ'ЯЗНІВ ЗПРИВОДУ МІЖНАРОДНЬОГО РОКУ ЖІНКИ (рік 1975-ий)

Заяву підписали всі українки, які на початку 1975-го року перебували в концтаборі Барашево (Мордовія). Підпис Ірини Сеник відсутній, бо вона не працювала незалежно від цієї протестної акції. Підпис Оксани Попович відсутній, бо вона прибула до концтабору Барашево через півтора місяці після згадуваних у заяві подій. Оксана Попович відмовлялася від примусової праці протягом всього часу перебування в ув'язненні (її табірний реченець скінчився в жовтні 1982-го року).

„Міжнародній рік жінки у таборі для жінок-політв'язнів почався 12-го грудня 1974-го року. У той день за спробу відзначити Міжнародній день прав людини було покарано не тільки нас, а й наших неповнолітніх дітей: їх позбавили єдиного на рік побачення з нами.

У відповідь на таке покарання ми відмовилися від примусової праці, заявивши в цей спосіб протест проти законів, що дозволяють на приниження людської гідности та на покарання дітей за вчинки матерів.

Безпідставно відірвані від рідної землі, ми підготували себе знести будь-яку недолю... але намагаємось зберегти почуття внутрішньої свободи."

Ірина Стасів-Калинець,
Стефанія Шабатура, Надія Світлична, Ніна Строката-Караванська,
Одарка Гусяк.

ОКСАНА ПОПОВИЧ [7]

(1924)

Дитячі роки Оксани припали на час, коли роздертий трьома поневолювачами український народ готувався до рішучого опору. Юність Оксани прийшлася на час народньої війни проти німецьких та московських загарбників.

У 1944 році, коли з українських земель відкотилася навала німецьких окупантів, в Україну вступав окупант, який виходив переможцем з події II-ої світової війни. Реставрація московського панування відбувалася в супроводі масових репресій. Оксана Попович стала одною з жертв тих репресій, її була засуджено на 10 років неволі.

Оксана відбувала ув'язнення в північних таборах СССР. З розповідей тих, хто перебули свій реченець разом з Оксаною, дізнοємося, що Оксана Попович була активним учасником боротьби, яку продовжували в умовах табірної неволі колишні вояки й симпатики ОУН—УПА.

У 1954 році реченець Оксани вийшов. Вона спромоглася оселитися на Івано-Франківщині, а згодом у Івано-Франківську.

Поки Оксана пристосовувалася до життя в нових для неї умовах, наблизилися 60-ті роки, які принесли нову хвилю українського відродження.

У той час Оксана жадібно читала нових авторів, які набралися мужности на теми, що під тиском репресій вже майже зникли з української літератури. Аж от прийшов час українського самвидаву. На його сторінках Оксана знайшла відверту розповідь про те, що в офіційній літературі було тільки підтекстом або й зовсім не згадувалося. Подібно до інших читачів самвидавної літератури Оксана Попович розуміла, що ця література потребує не тільки читача, і вона взялася поширювати український самвидав.

Захоплення самвидавом скінчилося арештом та відповідним звинуваченням: „антисовєтська агітація й пропаганда".

Арешт Оксани Попович відбувся в жовтні 1974 року. Незадовго до арешту Оксана мала хірургічну операцію на клубових кістках. Після тої операції вона потребувала спеціяльного й тривалого лікування. Слідчий з КҐБ звернувся до лікаря Оксани за дозволом на допит хворої, і лікар видав такий дозвіл. Дозвіл лікаря слідчий трактував як дозвіл на арешт Оксани. Під час передсудового слідства Оксана Попович протягом 45 днів тримала голодівку протесту. Під загрозою годування силою вона припинила голодівку, а незабаром розпочався фарс судового слідства. Суд визнав Оксану Попович особливо небезпечною рецидивісткою й призначив їй 13 років неволі (8 років ув'язнення в таборі суворого режиму та 5 років заслання).

Процедура слідства та суду не тривала занадто довго, і в лютому 1975 року (Міжнародній рік жінки!) Оксана Попович прибула до жіночого табору, що в Мордовії. На територію табору примусової праці вона ступила спираючись на милиці.

Перебування Оксани Попович у таборі — це суцільна протестна акція, бож Оксана жодного разу не погодилася на участь в невільницькій роботі. Тільки той, хто відбував ув'язнення в таборах примусової праці, може уявити поневіряння в'язня, який не кориться режимним приписам.

У 1979 році Оксана Попович стала членом Української гельсінкської групи.

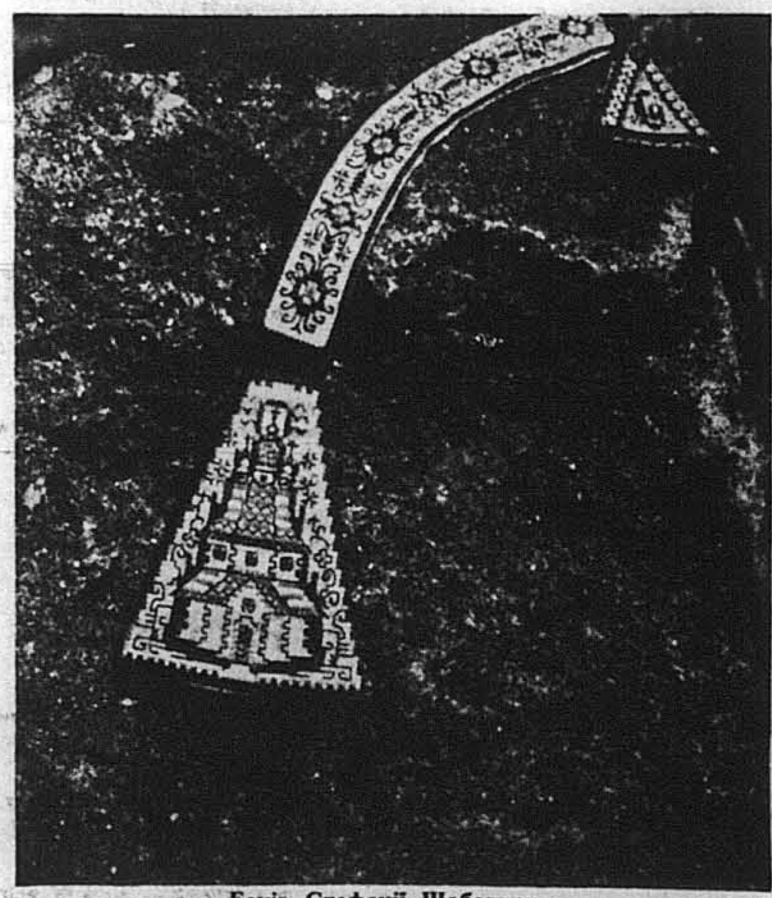
У жовтні 1982 року табірний реченець Оксани скінчився і її скеровано на заслання.

Оксана Попович (фото до арешту 1972 р.)

Примітки

1. З есею „На свято жінки". Євген Сверстюк **„Вибране".** Сучасність, 1979, ст. 150.
2. Вірш-присвята з реставрованої поетом збірки **„Невольницькі плачі"**
3. Вірш із збірки Василя Стуса **„Свіча в свідчаді".** Сучасність, 1977, ст. 109.
4. Вірш був опублікований в „Invincible Spirit, Art Poetry of Ukrainian Women Political Prisoners in the USSR". Baltimore-Chicago-Toronto-Paris: Smoloskyp Publishers, p. 78, у Стефанія Шабатура. Просимо в подальших публікаціях вірша „Ще того віку вистачить" не повторювати цієї помилки.
5. Вірш подано за текстом публікації в журналі **„Наше життя",** 9 (жовтень 1980), ст. 8.
6. Святослав Караванський. **„Моє ремесло".** Лондон: Українська видавнича спілка в Лондоні, 1981, ст. 35.
7. Повніший текст інформацій про Оксану Попович (українською мовою) див. **„Украпрес",** 9 (листопад 1980), ст. 4-5. Той самий інформативний матеріял англійською мовою див у брошурі: „Persecution of Ukrainian Women in the USSR. Oksana Popovich - an Invalid in Imprisonment", World Federation of Ukrainian Women's Organizations, 1982".
8. Цей Вірш присвячений українським жінкам-політв'язням у пам'ять про коляду 1974 року. В час Різдва жінки виходили на подвір'я концтабору в Барашево (Мордовія) і співали, сподіваючись, що їх почують земляки-в'язні із сусіднього концтабору для чоловіків. Взимку 1974 року в Барашево відбули реченець: Одарка Гусяк, Марія Пальчак, Ніна Строката, Стефанія Шабатура, Ірина Калинець, Ірина Сеник, Надія Світлична. Вірш подано за текстом публікації в журналі **„Віра".** 4/28 (жовтень грудень). ст. 20.
9. Уривок подано за текстом, опублікованим у першій збірці поезій цього автора. Святослав Караванський **„Сутичка з тайфуном".** Ню Йорк — Балтимор — Торонто: „Смолоскип", 1980, ст. 66 - 67.

Ескіз Стефанії Шабатури, вишивка — Ірини Сеник. (З архіву Н.Строкатої)

ШОСТЕ ВИПРОБУВАННЯ американської ракети середнього засягу типу Першінг-2 було цілком вдале, заявили речники Пентаґону і військові спеціялісти. Як відомо, ракети типу Першінг-2 мали б бути заінстальовані в деяких країнах Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) вже цієї осени, якщо не знайдуть зміни у переговорах представників ЗСА і СССР в Женеві і Відні. Деякі держави НАТО ще й досі відмовляються від заінсталювання згаданих ракет, побоюючись відплатних акцій Москви і діючи під тиском місцевих пацифістів та широкої пропаґандивної акції, що її веде Совєтський Союз в Европі.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ Каспар Вайнберґер заявив, що Совєтський Союз викликає і організує заворушення в Центральній Америці, щоб змусити ЗСА відступити і замкнутися у своїй „американській фортеці". Секретар оборони висловився також відносно іншої проблеми. Він натякнув, що Адміністрація президента Ронадла Реґена може погодитися на тимчасову перехідну умову з Совєтським Союзом щодо ядерних ракет середнього засягу, якщо така угода приведе до загального зменшення озброєнь.

Вечір у пам'ять Оксани Лятуринської

Св.п. Оксана Лятуринська

У вщерть заповненій добірною публікою залі Українського Мистецького Клюбу в Ню Йорку 6-го лютого 1983 року заходом 82-го Відділу СУА, головою якого є Софія Серафин, відбувся Вечір у пам'ять Оксани Лятуринської. Вечір тим більше цінний і цікавий, що доповнений виставкою творів і мистецьких праць авторки.

Вже зі самого вступу , яким відкрила цей вечір Іванна Клим, культурно-освітня референтка 82-го Відділу, ми довідались, що знала вона авторку особисто. Напевно симпатія до неї дала їй поштовх, щоб цю нашу, велику поетесу, скульптурку і малярку, яка„дивно чужа, пройшла між своїми", ми пізнали, а тим самим оцінили і гідно її відзначили.

Перш за все, ми побачили фотознімки авторки із різних періодів її життя,—а на всіх них той самий погляд глибоких, вдумчивих очей. Побіч на стіні домінував великий зроблений вуглем портрет княгині Ольги,який відразу кинув світло на непересічну здібність мисткині у портретному малярстві.

На стіні розвішані поменшені знімки її рисункових портретів українських князів і гетьманів, портрет Василя Стефаника, о. Волошина та інших (всіх 18). На столі були розложені експонати її кераміки (31), дерев'яні мальовані касетки, ляльки тощо. На окремому місці—деякі книжки, та, цікавим її почерком, рукописи її літературних творів.

Літературна програма була багато і старанно підібрана. Про життя і творчість поетки вичерпно говорив проф. Володимир Барагура, а спогади про неї Оксани Вікул та Галини Лащенко прочитали Ольга Соневицька і Зіна Раковська.

Оксана Лятуринська народилась у 1902 році на Волині у Вишнівчику, й звідтіля її псевдо—Роксана Вишневецька, часом Оксана Печеніг, а іноді О.Л.

У Празі закінчила вона Мистецько-промислову школу з нагородою за скульптурну працю. Її більші скульптури виставлялись у Празі, а меньші, зокрема невеликі різби та майоліки.у Львові, Відні та Парижі.

Писати почала вона з юнацького віку. У 1938 році вийшла її перша збірка „Гусла" згодом, у 1941 році, „Княжа емаль", опісля „Материнки" у 1946 році видані в Німеччині, та „Бедрик", що вийшов у Канаді 1956 року. Займалася вона рослинною тематикою, якій присвятила поезії у збірці „Ягілка", що вийшла 1971 року.

О. Лятуринська не була щаслива в особистому житті. Слабе здоров'я,ще змалку заникаючий слух, що згодом дійшло майже до повної глухоти, причинилися до її самотности.

Прозою написаний твір „Тор" зі збірки „Материнки"—про пса в родинному домі,—що його гарно прочитала поетка Діма, відтворив її тепле почуття до матері.

Під час великого „ісходу" Лятуринська еміґрувала до Ашафенбургу, Німечинна, а опісля до ЗСА, де проживала у Мінніаполісі. Чимраз гірше стан здоров'я змусив її залишити заробіткову працю. Щоб допомогти собі проіснувати, вона присвятилася писанню писанок (три з них ми побачили тут на виставці), робленню стилевих ляльок та мініятюр із народного побуту тощо.

Виснажена недугою св. п. О.Лятуринська померла у 1970 році, проживши 68 років. Її тлінні останки спочивають на Бавнд Бруку, біля могили Євгена Маланюка.

На нашому Вечорі три вірші для дітей Лятуринської продеклямувала маленька талановита Ляриса Ґумовська. Рецитаторка Ольга Шкафаровська-Рудик, поруч інших, прекрасно передала вірш „Волошки, волошки..."

На закінчення програми сопрано Оксана Качарай з почуттям проспівала три пісні Василя Шутя до слів Лятуринської. Акомпаньював М.Лев.

Літературна і мистецька спадщина О.Лятуринської ще не досліджена, розкинена по всьому світі, багато пропало, дещо збереглося у Оксани Соловей, яка нею опікувалась. О.Соловей , Михайлина Січинська і Ольга Качмарська випозичили нам зі своїх збірок унікальні експонати на нашу виставку, за що їм щиро дякуємо.

Особлива подяка УВАНові,—де зберігається архів Оксани Лятуринської,—за випозичення 30 експонатів, декількох рукописів і видань авторки.

Приємно було нам довідатись, що Організація Українок Канади у Торонто готує збірник творчої спадщини Оксани Лятуринської.

А в загальному, велика подяка і признання нашій культурно-освітній референ ці Іванні Клим, яка вклала дуже багато труду і серця, щоб дати нам цей прекрасний вечір.

Публіка у товариській атмосфері при буфеті ще довго гуторила і не поспішала повертатись додому.

Ірина Крамарчук

пресова референтка

ВИСТАВКА ПИСАНОК

Ірі, Па. — Тут, в Мистецькому Центрі, відбудеться виставка українських писанок і показ їх писання, під назвою „Ніжні скарби". Відкриття виставки відбудеться в неділю, 20-го березня, о год. 2-ій по полудні, в часі якої Лариса Шпон буде показувати писання писанок, а відтак висвітлення мистецького фільму С. Новицького п.н. „Писанка".

Мистецький Центр Ірі є відкритий від вівтірка до неділі включно, в годинах 1-5 по полудні. Виставку писанок та покази їх малювання підготовляє 116-ий Відділ Союзу Українок Америки.

НЕ 5, А 50 НАГОРОД

В інформації Я. Татомира п.з. „Філядельфія розбудовує УОКЦентр", поміщеній у „Свободі" з 11-го березня ц.р., трапилася з вини автора помилка. У четвертому розділі, де говориться про уділи і виграші, треба читати: „Кожний громадянин, що закупить один уділ за 250 долярів, має нагоду виграти десять нагород; п'ять уділів по 250 долярів кожний збільшують цю нагоду до 50-ти."

Св. п. Параскевія Сметанюк

Бувають повідомлення, що їх людина сприймає зрівноважено, спокійно, а бувають і такі, що ніяк не можуть вкластися у людську свідомість, з якими людина ніяк не може погодитися. Таким було й повідомлення про смерть св.п. Параскевії Сметанюк, яке миттю рознеслось того ж таки дня, тобто 5-го лютого 1983 року. поміж її співгромадянама в Баффало, а й поміж знайомими поза цим містом. Правда, загроза смерти висіла над св.п. Параскевією (чи Параскою, як її популярно звали) від довшого часу, але кожний старався відігнати думку про її смерть якнайдалі від себе. Всі жили надією на її видужання. Надії на видужання не втрачала ні вона сама, ні її родина. Але прийшов день, коли і ця надія згасла.

Панахиди за спокій душі св.п. П. Сметанюк були відслужені у неділю й понеділок, 6-го і 7-го лютого, в похоронному заведенні Ольги Слотюк, а чин похорону відбувся у вівторок, 8-го лютого. Панахиди й похоронні відправи відслужив о. митрат д-р Павло Івахів, парох церкви св. Миколая, до якої Покійна належала. Отець митрат попрощав також вірну парафіянку в останню дорогу, при чому згадав про шляхетні риси її характеру. На цвинтарі промовляли: Михайло Бельмеґа від Гуцульського Товариства ім. Олекси Довбуша в Баффало, а теж від Українського Світового Об'єднання Гуцулів (УСОГ); Оксана Бережницька від Допомогової Секції УККА в Баффало і д-р Михайло Лоза від Українського Патріярхального Товариства в Баффало, а також від усіх учасників похорону. В імені родини подяку учасникам поворону склала власниця похоронного заведення Ольга Слотюк.

Після похорону відбулися поминки, на яких промовляли голова АДУК Мар'ян Борачок і голова УВФ Богдан Мороз. Усі промовці були однозгідні у змалюванні образу Покійної. Усі вони звернули увагу на її погідну вдачу, на її товариськість на працьовитість як у домашньому, так і в громадському відношенні, на її жертвенність на різні громадські цілі.

Багато свого дорогого часу й труду св.п. Параскевія віддала парафії, до якої належала, близькому її серцю Гуцульському Товариству ім. Олекси Довбуша в Баффало (бож вона походила з Гуцульщини), Допомоговій Секції УККА, Патріярхальному Товариству. Не байдужими для Покійної були й інші товариства чи організації. Не дивно, що і на панахидах, і на похороні було стільки людей, а поміж ними немало позамісцевих.

Показником теплого відношення громади до св.п. Параскевії Сметанюк були також і грошові датки, що їх склали окремі громадяни чи організації на різні цілі в пам'ять Покійної. Обмежимося тільки до загальних сум. Датки на Служби Божі виносили 985 дол. В більшості ці гроші приділено на місцеві парафії. Частину їх вислано до Бінґгемтону, де деякий час проживала П. Сметанюк з родиною, до речі, і звідки прибули люди на похорон, а частину до Риму і частину до Люрду. Були датки на такі цілі: на Патріярший Фонад. Патріярхальну радіопередачу в Баффало, для допомогової Секції УККА в Баффало. Разом — 450 дол. Крім того, в часі тризни зібрано на пресовий фонд 233,18 дол. До цієї суми враховано даток Гуцульського Товариства ім. Марка Черемшини в Торонто — 25 дол., що його склала представниця цього Товариства Текля Соломон як даток „замість квітів на могилу". Зібрані на пресовий фонд гроші призначено порівну на такі видавництва: „Свобода", „Америка", „Народна Воля", „Гомін України", „Шлях перемоги" „Національна Трибуна".

• • •

Параскевія Сметанюк походила з Гуцульщини. Народилася вона 15-го червня 1924 року в с. Печеніжин Станиславівської (тепер Івано-Франківської) области. В 1942 році, коли їй було лед ве 18 років, мусіла покинути свою рідну Верховину і виїхати на роботу до Німеччини. Після війни, в 1946 році. Параскевія (дівоче прізвище Шовкова) одружилася із земляком, таки з Печеніжина, Василем Сметанюком. Приїхавши до ЗСА, Василь і Параскевія Сметанюки поселилися в Баффало. Згодом на деякий час переїхали до Бінґгемтону, а потім повернулися до Баффало, де провадили власну харчову крамницю. Крім чоловіка, св.п. Параскевія залишила сина Юрка, невістку Ненсі і двоє внучат.

В Україні залишила брата Василя, братову Марію і дві племінниці.

Михайло Лоза

ГРУПОВА ВИСТАВКА

Ню Йорк, Н.Й. — Тарас Шумилович візьме участь в груповій виставці Професійної ліги американських мистців в Ситібенк, 55 Волл вул. від 14-го березня до 8-го квітня 1983 року. На тій виставці можна буде оглянути праці членів з Ню Йорку й Коннектикату. Мистець виставлятиме графіку — дзвіниця з XVII століття в Яворові, Україна.

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Дорогої і Незабутньої МАМИ

бл. п.

ГАЛИНИ ВАКУЛОВСЬКОЇ

та у ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого і Незабутнього ТАТА

бл. п. інж.

ВІКТОРА ВАКУЛОВСЬКОГО

буде відправлена

П А Н А Х И Д А

після Св. Літургії, в неділю, 20 березня 1983 р.
в церкві св. Покрови у Філядельфії, Па.

Просимо про молитви за спокій Їхніх душ.

Доньки — ВІКТОРІЯ І МАРІЯННА

У ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
ГОЛОВИ ПУН

св. п. д-ра

Дениса Квітковського

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Покрови в Дітройті, Миш.,
у неділю, 20-го березня 1983 р., о год. 10-ій ранку,
а після Служби Божої буде відправлена

П А Н А Х И Д А

До численної участі запрошуються Друзі і Українське Громадянство.

Дружина з Сином і Родиною
та Провід Українських Націоналістів

П О Д Я К А

Дня 9-го січня 1983 року
в наслідок автомобілевої катастрофи,
заосмотрений св. Тайною Єлеопомазання
відійшов у Вічність наш найдорожчий Син, Брат і Сестрінок

бл. п. інж. Роман Іванчишин
ст. пл. „Хмель"

У цих найтяжчих хвилинах нашого життя ми зазнали багато виявів доброго серця, жертвенности і співчуття від наших Рідних, Приятелів, Знайомих та від Пластової Родини. Всім вам, які вшанували світлу пам'ять Покійного та старались облегшити наш біль від цього тяжкого удару долі, складаємо нашу сердечну подяку.

В першу чергу щиро дякуємо Впр. о. Максимові Кобасюкові, ЧСВВ за відправлення похоронної Служби Божої у церкві Покрови Преч. Діви Марії на Бронксі та за довершення похоронних обрядів на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу і за участь у поминках. Ми особливо вдячні Впр. о. Христофорові Войтині ЧСВВ за відправлення панахиди у похоронному заведенні та за зворушливе слово до Скорбної Родини. Рівнож щиро дякуємо Дякові п. Петрові Чупі за його труд і відспівання панахиди. Наша подяка Впр. о. Григорові Борецькому ЧСВВ і його Сослужителям за відспівання Парастасу та за молитви за спокій душі нашого незабутнього Сина бл. п. Романа. Щире спасибі Впр. о. Л. Голдейві, ЧСВВ і Впр. о. Крилошанинові Л.Мудрому за вислови співчуття і слова розради та за полагодження справи відправ Григоріянки. Наша подяка ст. пл. Грицакові, С.Третякові, З.Ушакові за стійку з прапором Куреня „Хмельниченки" у похоронному заведенні й на цвинтарі в часі похорону.

Рівнож щиро дякуємо пластункам: Х.Гонко, Н. Моцюк, К.Шморгай та пластунам А.Ганкевич і Т. Ганкевич, які тримали стійку з прапором, при домовині Покійного під час Парастасу від Пластової Станиці Йонкерс. Зокрема дякуємо „Хмелям" і всім пластунам, які так численно взяли участь у похоронних відправах і на Вічну Ватру попрощали свого Друга бл. п. Романа зворушливим відспіванням пісні „Ніч вже йде".

Щира подяка нашому приятелеві В.Миськовому за змістовне прощальне слово після Парастасу, пласт. сен. І.Шевчукові за прощальні слова від „Хмелів", пласт. сен. Д.Косовичеві, який попрощав Покійного на Вічну Ватру від КПС. Пласт. сен. О.Винникові за надгробне прощальне слово від пластової Станиці Йонкерс, де бл. п. Роман відбув новацький і юнацький вишкіл. Дякуємо ст. пл. М.Грицакові за його щирі спогади про Покійного з часів спільного пластування, якими поділився з жалібною громадою під час поминків, а Дарії Темник за її слово від Родини та повні жалю і любови спогади про незабутнього сестрінка бл. п. Романа, який, як висловилася „згас у розцвіті життя, як гаснуть зорі у небесних просторах". Щиро дякуємо п. В.Миськовому за переведення поминків, як рівнож дякуємо пл. сен. І.Шевчукові й п. В.Миськовому за те, що занялись збіркою на добрі цілі для вшанування пам'яті Покійного.

Наша глибока вдячність Родині, Приятелям, Парохіянам і Товариству Пресвятого Імени при укр. кат. церкві на Бронксі, членкам 82-го Відд. СУА, співпрацівникам і товаришам Покійного Сина за пожертви на заупокійні Служби Божі.

За численні вінки і китиці чудових квітів,складаємо щиру подяку: Пластовій Станиці й Пластприятові — Йонкерс, Куреневі „Хмельниченки", Управі пластової оселі Вовча Тропа, до якої бл. п. Роман належав, дякуємо Приятелям і Знайомим, Співпрацівникам Покійного з „Reasearch Engineering Department" та інших Відділів „Ward Leonard Electric Co." Родині J.E.Casey, Друзям бл.п. Романа, Хресній Мамі, Приятелям і Родині з Торонто із Вікторії — Канада. Наша особлива подяка за нев'янучий вінок усім жертводавцям на добрі цілі.

Щиро дякуємо д-рові М.Цегельському за лікарську поміч і приятельську піддержку в перших хвилинах нашої трагедії. Сердечно дякуємо дорогим сусідам А.М.Стасівим, д-рові В.Тумашеві, О.Ю.Кисілевським, д-рові М. і І.Цегельським, О.В.Миськовим, Т.Р.Бриттанам за поміч і моральну піддержку. Зокрема дякуємо Агафії Пушка, Дарії Темник, Стефі Макар-Лявді — Хресній Мамі Покійного та Нусі Яворській, що так щиро занялись нами, коли ми в нашому безмежному горю були безрадні.

В часі сумних приготувань до похорону з великою поміччю прийшли нам Приятелі Покійного сина, а це: Ігор Залуцький, Данило Пушка, Богдан Недільський, Володимир Миськів, Андрій і Мирон Мороз, які й досі про нас не забувають, а стараються облегшити наш смуток. Хай Господь щедро нагородить Вас усім добром. Щиро дякуємо за вислови співчуття пласт. сен. Е.Гойдиш від КПС, пласт. сен. Я.Моцюкові від Станиці й Пластприяту — Йонкерс, пласт. сен. А.Ластовецькому від Оселі „Вовча Тропа" ст. пласт. Р.Бродинові від куреня „Хмельниченки", п. Л.Гой від Управи 1-го Відд. СУА, п. С.Сарафин від 82-го Відд. СУА, п. М.Нестерчук і п. М.Турецькому від Товариства „Бойківщина", п. Ю.Костіву від Відд. „Маківка". Рівнож дякуємо Родині, Приятелям, Знайомим, Директорові й Співпрацівникам Покійного з „Ward Leonard Electric Co." і товаришим з Manhattan College, та всім іншим за листовні, телефонічні та усні співчуття і слова розради.

Наша сердечна подяка Вам Усім, Дорогі й Рідні, за численну участь у похоронних відправах і за відпровадження Покійного до останньої зупинки його короткої життєвої мандрівки. Зокрема остаємось вдячні Приятелям бл. п. Романа, які несли домовину з Тлінними Останками на місце вічного спочинку, а це: ст. пл. Ю.Коновал, В.Миськів, Б.Недільський, І.Залуцький, А. і М.Мороз, і А. Стасів.

Ввічливо дякуємо похоронному директорові п. Йосифові Сінковському за дбайливе й професійне переведення похорону.

Щире спасибі Родині та Приятелям за участь у поминальних Службах Божих, зокрема у 40-ий День від смерти, які відправлено: в церкві Покров Преч. Діви Марії — Бронкс, Івана Хрестителя — Нюарк — жертвували М.Н.Яворські, св. Николая — Бруклин — пожертва д-р С.Макар-Лявді, в катедрі св. Йосафата — Торонто від Родини в Канаді. Рівнож дякуємо М.Стасіву за зворушливу згадку про бл. п. Романа у пресі.

Хай Всевишній обдарує Вас усіх своїми ласками і добрим здоров'ям!

У глибокому смутку:
батьки — Василь і Ірина
сестра — Марта

———

ВИКАЗ ПОЖЕРТВ У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОГО:

На виховні потреби новіціяту в Ґлен Кові — 50.00 дол. О.Е.Яворські (Черник); по 20.00 дол. М.Л.Волосянські, І.Я.Мацюк, М.М.Семанишин, С.Макар-Лявді, І.В.Іванчишин; по 10.00 дол. — О.Волошин, І.С.Раковські, О.Ю.Кисілевські, І.І.Добрянські, Я.Лісовець, М.Залуцький, М.Гординська; 5.00 дол. М.Венгер.

На церкву в Люрді: 50.00 дол. — В.Х.Зарицькі.

На Фонд імени бл. п. Романа Іванчишина, для потребуючих юнака чи юначки — таборовиків на Оселі Вовча Тропа: 442.00 дол. співпрацівники Батька Покійного з General Printing Group & Mc Bee Litton Co., 158.00 дол., В.І. і М.Іванчишин.

На Пластові Видання: 75.00 дол. д-р М. і І.Цегельські; по 25.00 дол. — Д.Косович, В.Корнага, А.Ластовецький, М.Савицький, С.В.Недільський, О.В.Миськів, Родина М.Н.Яворських, А.К.Шморгай, І.В.Іванчишин; по 20.00 дол. д-р Р. і М.Борковські, М.Л.Волосянські, М.О.Крумшин, Р.Т.Бриттан, Г.Вербинець, Шайда і Дорош, Д.Штогринець (Торонто), П.Дармограй, Т.Гусяк, Т.Борковський; по 15.00 дол. — Я.Бойдуник, Б.Титла; по 10.00 дол. — О.Волошин, А.Домбровський, О.Гірна,О.Ю.Кисілевські, О.П.Кулинич, І.Шевчук, О. і Х.Ковальські (Торонто), М.Стасів, М.Шпачинська, М.Р.Мулик, М.Залуцький; 5.00 дол. М.І.Вацик.

Разом .... 1,530.00 дол.

Пожертви на Заупокійні Служби Божі ...... 730.00 дол.

Школа св. Юра відзначила Січневі Роковини

У п'ятницю, 21-го січня 1983 року, Академія св. Юра в Ню Йорку відсвяткувала національне свято 65-ліття незалежности української держави.

Святочна програма почалася Службою Божою, на якій промовляв парох церкви, о. Патрикій Пащак, ЧСВВ. Зворушливими словами отець звернувся до учнів шкіл св. Юра, щоб ніколи не забували свого рідного, але спільно працювали для користи й слави своєї батьківщини, народу й української громади на поселеннях.

Після Служби Божої учні Академії повернулися до шкільної авдиторії. Учень 11-ої кляси Ярко Куземчак виголосив промову в двох мовах, українській й англійській, про важливість свята, згадавши про події, які довели до проголошення IV Універсалу Українською Центральною Радою в Києві. Він закликав товаришів вчитися про Україну та поширювати це знання між іншими народами.

Опісля учні з зацікавленням оглянули новий фільм Славка Новицького „За стерном долі", який безкоштовно випозичив школі Український Народний Союз, з ініціятиви д-р Олександри Ткач, учительки Академії. Фільм слідив за здобуттям українців від часу їх приїзду до Америки до теперішних часів. Українці брали активну участь у будові вертолету, ракети, яку вислано на місяць, є активні в літературі, музиці, скульптурі та в різних ділянках мистецтва. Українці створили свої окремі церкви, школи, організації, фінансові кооперативи, крамниці та пресу. За словами Тараса Шевченка, фільм підкреслює, що українці повинні бути горді із своєї культури і досягнень та освідомлювати чужих про Україну та її боротьбу проти насильства.

Марійка Чижо, уч. 12 кл.
Академія св. Юра

Ярко Куземчак

Кілька думок учнів Академії св. Юра про фільм „За стерном долі"

„Учні бачили фільм про еміґрацію українців та її значення для Америки. Цей фільм був дуже зворушливий. Він показав і пояснив, скільки труднощів українці мали, коли приїхали до Америки, показав також, що українці багато вже зробили в Америці, що грали важливу ролю в історії Америки. Ми українці, зберігаємо нашу культуру й маємо з чого бути гордими. Ми, молодь, як майбутні провідники української громади, повинні якнайбільше поглиблювати наше знання української мови, культури й історії та пробувати поширити це серед інших"

Ліда Микитин, 11 кл.

„Фільм дуже змістовно й ефективно зображує розвиток українського народу в Америці, високі осяги українських артистів, музиків, техників та різних науковців. Заповідачем цього фільму є фільмовий артист Джек Пеленс, українець, який загально відомий в американськім фільмі. Для нас всіх було цікаво почути про великі осяги українців в Америці і тим можливо будемо більше горді зі свого походження".

Рома Кекіш, 11 кл.

„У фільмі були також розмови з людьми, що ще пам'ятають нещасні часи під Москвою в Україні. Вони оповідали, як їм було тяжко, коли вони тут приїхали та мусіли працювати на найтяжчих працях. Це викликало сльози в моїх очах. Найліпшою частиною фільму для мене було оповідання одної жінки, яка приїхала тут, пішла до церкви у Велику П'ятницю та вдома зробила першу писанку".

Люба Новаківська, 10 кл.

„Фільм є дуже добрий. Я багато навчився про те, як Европа відкрила „новий світ" та про еміґрацію українців і її історію. Я дізнався, що один українець помагав капітанові Джанові Смитові творити перші колонії у Джеймставні".

Михайло Томашевський, 9 кл.

„Учні всі з цікавістю і приємністю дивились на фільм, який позичив школі безплатно Український Народний Союз. Ми, всі студенти, дуже горді, що ми українського походження, бо фільм показав нам скільки є у світі славних українців: малярі, поети, інженери, винахідники, танцюристи, бандуристи, хористи, та скільки маємо гарних традицій".

Соня Решітник, 9 кл.

Анна Гарас...

(Продовження зі стор. 1)

також брала участь в Конференції голів, яка відбулася в листопаді на Союзівці.

В листопаді заходом Управи відбулися організаційні наради, в яких брали участь представники майже всіх відділів. Незалежно від праці для Округи, була активна голова в різних місцевих громадських установах.

Далі слідували звіти заступника голови С. Колодруба, секретарів А. Строт і С. Мухи, і касира Д. Мушастого. За Контрольну комісію звітував Іван Ганич, який заявив, що після переведення контролі книговодства секретарів і касира знайдено всі прилоги і на підставі того ствержено, що урядовці працювали добре, і тому поставив внесок на уділення членам Управи абсолюторію з признанням.

Тому, що не було дискусії над звітами членів Управи, то до слова А. Гарас запросила головного предсідника УНС д-р І. Флиса, який в першу чергу побажав успіхів обраній Управі на біжучий рік, привітав всіх присутніх союзовців, — між ними почесного голову Округи М. Колодруба, якому вже скінчилося 90 років життя. Він також зложив подяку відділовим урядовцям, відділи яких придбали 54 нових членів, висловив подяку голові і головній радній А. Гарас за опіку над Округою. При тому згадав і тих два відділи, які не придбали членів в конвенційному році. Відтак д-р Флис обширно інформував присутніх про загальні справи цілости Союзу. Говорячи про організаційну ділянку, д-р Флис сказав, що конвенційний рік не приніс того, що ми очікували. Замість придбати 4,000 нових членів, придбано 2,483 члени, забезпечених на 6,019,000 долярів. В звітовому році Союз поніс втрати на 1,207 членів. Переходячи до фінансових справ, то за словами д-ра І. Флиса, союзова фінансова господарка є добра, а доказом того є те, що майно Союзу сягає 48,000,000 долярів. Також до позитивів треба зарахувати і це, що Українська Будівля має вирентовані всі поверхи і рент виносить понад 2,000,000 долярів річно. По заплаченню всіх видатків чистий зиск з Будівлі за минулий рік виносив понад 190,000 долярів. У дальшому д-р Флис заторкнув союзові видання, Союзівку, видатки 30-ої Конвенції. Також він заторкнув справи союзових дотацій на різні суспільно-громадські установи та українські Церкви, які лише за останніх вісім років виносять біля 192,000 долярів. Також він згадав про стипендійний фонд для української молоді — членів Союзу, в рамках якого 900 студентам виплачено майже 176,000 дол. беззворотних стипендій. Він інформував про зміни структури забезпечення нових членів, які можуть купити союзове забезпечення на високі суми без жадного обмеження. Також пригадав всім про акцію подвійного забезпечення союзових членів, яка вигасає 31-го березня ц.р. Свою доповідь д-р Флис закінчив закликом до дальшої братньої співпраці для добра УНСоюзу.

До д-ра Флиса був ряд запитів у різних союзових справах, при тому вив'язалася речева дискусія. Слово забирали: С. Муха, С. Колодруб, Василь Кацапир, Мартин Шеска, Анна Саґан, К. Гуцайлюк, Д. Мушастий, І. Ганич, В. Заґводський і Микола Дубик. В запитах і дискусії заторкнено справу підвишки на щоденник „Свободу", справу дописів до союзової преси, 30-ту Конвенцію та загально-громадські справи. Вичерпні відповіді дискутанти отримали від д-ра Флиса.

Останньою точкою нарад було схвалення пляну праці на біжучий рік. До найважливіших ділянок належить виконання квоти Округи на 100 відсотків, яка виносить 60 членів. А. Гарас заявила, що квоту Округа напевно виконає. Відтак схвалено відзначити 90 річчя „Свободи", 50-річчя „Українського Тижневика" і 30-річчя дитячого журналу „Веселка". Також всі присутні ухвалили, щоб союзовці Округи Лігай Веллі відвідали Головну Канцелярію УНС в Джерзі Сіти.

Наради, які були конструктивними, закінчила голова Округи А. Гарас. В заключному слові закликала вона до співпраці, висловила щиру подяку головному предсідникові за участь у нарадах і цінну доповідь, подякувала всім присутнім союзовцям за участь, а відтак запросила всіх до перекуски, яку приготовила Управа 47-го Відділу в Бетлегемі і пані Колодруб з Істону.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР У ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк, Н.Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 18-го березня ц.р., в годині 7-ій вечора, тут у приміщенні цього Клюбу, при 136 Друга авеню, відбудеться Шевченківський Вечір, у якому участь візьмуть ред. Михайло Кучер — слово про Шевченка, Христина Карпевич — сольоспів та Аня Дидик — деклямація. Програмою Вечора вестиме Ія Мацюк-Грицай.

Тверезий...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

думку, велику частину преси, радіо, телевізії і фільмової продукції. Він контролює багато з того, що тепер вчать у школах, а також багато сумнівної вартости законів видається різними департаментами Уряду.

Тому, що гуманістичне розуміння людини є фальшиве, через те і вплив цього вчення на суспільство є фальшивий. Замість того, щоб дивитися на людину, як на щось велике, яка є важливою навіть і тоді, коли вона робить помилки, то гуманісти бачать у ній тільки звірину, де рішає завжди тільки сила і спритність одиниці. В цей спосіб для великого числа людей Бог усунений з центру життя, а його місце зайняла людина. Все, що існує, існує тільки для людської приємности.

На одній церковно-урядовій дискусії, яку влаштувала Рада Церков стейту Вірджінії, один професор гуманістичних наук так підсумував теперішні напрямні американського дальшого духового розвитку: „Ми маємо позбутися тиранії розуміння, що Біблія є Словом Божим. Ми мусимо звільнитися з тиранії, яка походить від Мартина Лютера, Івана Кальвіна, Цвінґлі і Івана Нокса".

Він відкинув Біблію, як авторитетний довідник у справах віри і життя, відкидаючи тим також загально прийняті правди, такі, як наука про людську гріховність, вічну нагороду і кару, потребу покаяння і усправедливлення вірою в Ісуса Христа та потребу святого життя, щоб цим догодити Богові. Ці безглузді рекомендації можна зрозуміти тільки тоді, коли ми собі пригадаємо твердження з Гуманістичних Маніфестів I і II, які були проголошені в 1933 і 1973 роках, у яких заперечується „існування надприродного Бога, Який чує і відповідає на молитви".

Відкидаючи всякі моральні і суспільні норми життя, життя суспільства спочатку починало виглядати мов воно ставало легшим, але після цього воно почало попадати в крайності гедонізму та нігілізму, зі зростаючим бажанням робити те, що людина собі забажає". „Якщо щось тобі справляє приємність, — роби те!" І ця порада не раз приходить навіть від батьків і психологів. Вони тоді кажуть, що це є „свобода".

Тим часом, як ми вже згадали попередньо, в дійсності це не дає людині правдивого задоволення. Наше тіло тоді щораз скорше руйнується, бо збільшуються хвороби. Ніколи не було давніше стільки хворіб рака і серця, як це є тепер. Розум також починає занепадати. Ніколи перед тим не було стільки емоційних і розумових захворювань, як це стало тепер. Ніколи не було стільки самогубств, як це є тепер. Школи тепер недописують; торговельно-промислове життя має щораз більше проблем. Те саме і з державним Урядом", — пише цей пастор.

* * *

Нарешті подаю думку з останнього підрозділу „Неминучі висновки". Ось вони: „Тепер щораз більше поширюється побоювання, що наше суспільство, як і наш світ, є поза всякою можливістю, щоб їх можна було привести в належний порядок. Всюди наявне збентеження. Часто помічається, що це збентеження наближається до хаосу. Виглядає на те, що ми наближаємося з хаосу в джунґлі анархії, або ми дійдемо до диктатури! Але, що це буде за диктатура?

Тут не грає ролі, що обидві дотепер пануючі філософії є матеріялістичні. Виявилося, що вони ні до чого і не ефективні у своїх наслідках. Комунізм твердить, що матеріялізм є ціллю, але держава має його контролювати. Капіталізм також стремить до матеріялізму, але сильні контролюють його. Обоє вони йдуть до диктатури оліґархічної (влади певної групи людей), або індивідуальної. Евентуально для цього мусіла б бути вибрана якась сильна людина, бо обидві системи не є успішні; або нам треба скерувати наші зусилля на третю можливість, яка є до нашої диспозиції. Що ж нам тут лишається робити?"

Автор у своїй книзі „Таємне царство" бачить таке спасення в Царстві Божому та в практикуванні його законів, які, належно виконувані, можуть знаменито змінювати і порядкувати життя людини і людства. Вони тоді ведуть людину до дитинства Божого. Тоді така людина стає членом Родини Божої. Тому я й раджу читачеві зацікавитися цією книжкою пастора П. Робертсона, набути її і перестудіювати. Вона допоможе кожному краще зрозуміти, що діється в цьому нашому світі і куди він прямує тепер. А також допоможе побачити, що і нам треба робити.

Капеля...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

співом Яреми Цісарука. Але найбільшим успіхом на цій платівці може пишатись народна „Вкінці греблі".

Сподіваємося, що Дівоча капеля бандуристок з Дітройту здобуде ще кращі осяги і своєю ще більшою витривалістю у праці — перетриває принаймні і дальших 25 років у музично-виховному змаганні.

Теодор Терен-Юськів

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 19-го БЕРЕЗНЯ 1983 р.

Асторія, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Миколая, 5-ий Відд., о год. 5:30 по пол. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. Проситься чл. прибути, вирівняти вкладки і вислухати звітів Управи. — В. Левенець, предс., М. Хоманчук, секр.

НЕДІЛЯ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1983 р.

Омага, Небраска. Річні загальні збори Т-ва Згоди, 354-го Відд., о год. 11-ій ранку в залі Української Кат. Церкви, 2301 Савт 16-вул. На порядку: звіти Управи і К. Комісії та вибір нової Управи на 1983 р. Просимо усіх членів прибути на збори. — Управа.

Виллимантик, Конн. Річні загальні збори Т-ва „Любов" 387-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в залі УНДОму при дорозі ч. 6 в Віндгем, Конн. На порядку: звіти Управи і К. Комісії, дискусія, вибір Управи і К. Комісії на біжучий рік, схвалення пляну праці, побажання до нової Управи, внески і закриття. Під час нарад присутнім буде головний організатор СТЕПАН ГАВРИШ і тому запрошуємо всіх членів до участи, щоби почути інформації про загальну працю УНСоюзу. — І. Здирко, гол., Ірина Олійник, секр. В. Івах, кас.

